

Stranda kommune

Kommuneplanen sin arealdel
2020 – 2032

Planomtale

Framlegg 28.10.2019

Til å vere stolt av

Føreord

Innhald

Føreord.....	1
1. Innleiing	5
2. Rammer og premisser for planarbeidet	6
2.1 Juridiske rammer for kommunalt planarbeid	6
2.1.1 Lovgrunnlag.....	6
2.1.2 Mynde og rettsverknad av planen	6
2.1.3 Arealdelen.	7
2.1.4 Grunneigar sine rettar – krav om innløyising etter kommuneplanen sin arealdel 8	
2.1.5 Nasjonale føringar for planarbeidet.....	8
2.2 Regionale planar og føringar	11
2.3 Kommunale føringar og strategiar for arealdelen til kommuneplanen.....	13
2.3.1 Samfunnsdelen «Ei lita bygd i verdsklasse» - strategiar for vidare utvikling av kommunen.....	14
2.4 Planprosess og medverknad i arealdelen	15
2.4.1 Politisk og administrativ prosess	15
2.4.2 Medverknad – barn/unge	16
2.4.3 Annan medverknad.....	16
3. Utviklingstrekk – oppdatering og status i høve samfunnsdelen. Tiltak i arealdelen .	18
3.1 Tenestetilbod i bygdelaga/sosial infrastruktur	19
3.2 Bustadstruktur (bustader, hytter og fritidsbustader).....	20
3.3 Teknisk infrastruktur	20
3.4 Næring og sysselsetjing	21
3.5 Arealreservar – status byggje- og utbyggingsområde	21
4. Gjennomgåande tema i kommuneplanen.....	24
4.1 Folkehelse.....	24
4.2 Universell utforming og tilgjengelege bueiningar.....	24
5. utfordringar	26
6. Krav til utforming av bygdesentera og bu-områder	29
6.1 Område for fortetting og høg utnyttingsgrad	29
6.2 Leikeplassar og sosial møteplassar	31
6.3 Handel	32
7. Arealformål	33

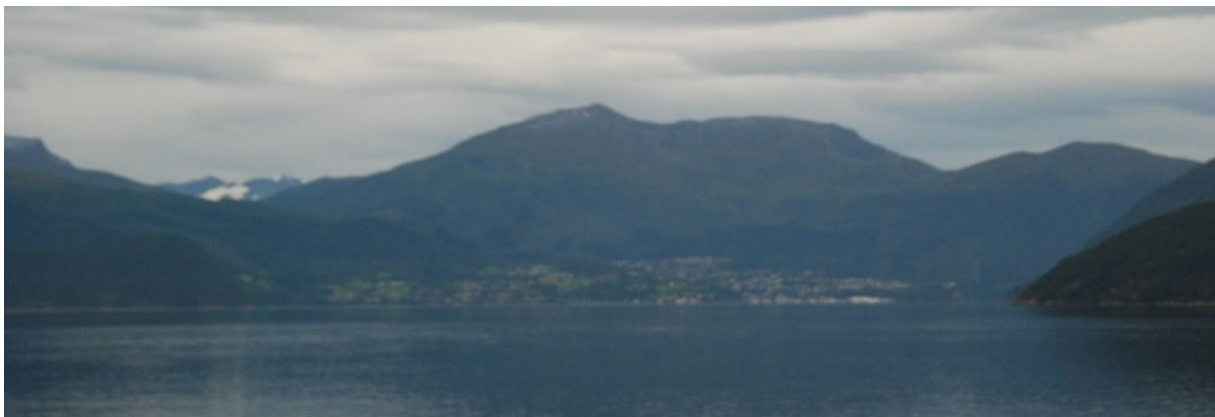
7.1	Plankrav	33
7.2	Busetnad og anlegg.....	33
7.2.1	Bustad (B).....	33
7.2.2	Fritidsbusetnad (BFR).....	34
7.2.3	Sentrumsformål (BS).....	35
7.2.4	Forretning	36
7.2.5	Offentleg eller privat tenesteyting (BOP).....	36
7.2.6	Fritids- og turisme.....	36
7.2.7	Råstoffutvinning	37
7.2.8	Næring	37
7.2.9	Idrettsanlegg	38
7.2.10	Andre typar bygg og anlegg	38
7.2.11	Uteopphaldsareal	39
7.2.12	Grav og urnelund	39
7.2.13	Kombinert byggje- og anleggsformål	39
7.3	Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	41
7.3.1	Nye vegar	41
7.3.2	Gang- og sykkelveg	43
7.3.3	Parkering (SPA_#)	43
7.3.4	Hamn (SHA_#)	44
7.3.5	Heis (STT_#)	44
7.4	Grønstruktur	44
7.4.1	Turvegar	45
7.4.2	Friområde.....	45
7.5	Landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF).....	46
7.5.1	Landbruk, LNF	46
7.5.2	LSN (Spreidd næringsbygg innafor LNF)	46
7.6	Bruk og vern av sjø og vassdrag	46
7.6.1	Juridisk bindande arealbruk	47
7.6.2	Fleirbruk (NFFF (A)).....	47
7.6.3	Farlei	47
7.6.4	Småbåthamn	48
7.6.5	Vatn	48
7.6.6	Verna vassdrag	48

7.7	Byggjegrænse	49
8.	Bestemmelsesgrænse	49
9.	Omsynssoner	50
9.1	Sikrings-, støy- og faresone	50
9.1.1	Sikringszone (H_110)	50
9.1.2	Støysone (H_210 og 220)	50
9.2	Faresone	50
9.2.1	Ras og skred (H_310).....	50
9.2.2	Høgspennings anlegg (H_370)	51
9.3	Sone med særleg omsyn	51
9.3.1	Omsyn landbruk (H_510).....	51
9.3.2	Omsyn friluftsliv (H_530).....	51
9.3.3	Omsyn bevaring kulturmiljø (H_560)	51
9.3.4	Bevaring naturmiljø (H_560) marint kulturmiljø	51
9.4	Bandleggingszone.....	52
9.4.1	Bandlegging etter lov om naturvern (H_720)	52
	Utvalde naturtypar (naturmangfaldlova H_720)	52
9.4.2	Bandlegging etter lov om kulturminne (H_730).....	52
9.5	Vidareføring av reguleringsplan	52
10.	Plandokument	54
10.1	Arealdelen	54
10.2	Kommunedelplanar	54
10.3	Reguleringsplanar	55
10.4	Plankart til arealdelen	55
10.5	Føresegner og retningslinjer	55
10.6	Konsekvensar av arealdelen	55
11.	Utbyggingsavtalar	56
12.	Temakart	56

1. Innleiing

Som følgje av ny plan- og bygningslov i 2008, kom det nye prosess- og formalkrav til arealdelen til kommuneplanen. Rekkefølgje på kommuneplanen sin to delplanar – samfunnsdel før arealdel – vart slått fast, krav til medverknad vart skjerpa med auka fokus på barn/unge si deltaking i planarbeidet. Kommunane må derfor utarbeide nye plandokument, som skal erstatte overordna arealplanar frå før 2008.

I planstrategien for Stranda kommune 2016 – 2020 vart det vedteke å utarbeide ny kommuneplan, både samfunnsdel og arealdel. Arealdelen skal erstatte ein generalplan vedteken i 1975, ein arealdel revidert i 1992 og fleire kommunedelplanar. Rullering av kommuneplanen sin arealdel vil gjelde heile kommunen, også sjøområda.

Bilete 1 Stranda

2. Rammer og premisser for planarbeidet

Kommunal og Moderniseringsdepartementet:

«Planleggingen skal stimulere og samordne den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale, kulturelle og estetiske utviklingen i kommunen, og sikre befolkningen muligheter for påvirkning av kommunens utvikling.»

Kommuneplanen er kommunen sitt *overordna styringsdokument*. Planen består av 2 delar, ein samfunnsdel og ein arealdel.

Samfunnsdelen, ref. pbl. kap 11.2-4, inneheld:

- Mål og strategiar for all anna planlegging og forvaltning i kommunen
- Viktige utviklingstrekk for samfunnet
- Hovudmålsettingar for alle sektorane i kommunen
- Grunnlag for utarbeiding av arealdelen

Arealdelen, ref. pbl. kap 11.5 – 11, skal mellom anna:

- Syne samanhengen mellom framtidige samfunnsutvikling og arealbruk
- Gi hovudtrekk i arealdisponeringa
- Fastsetje rammer og vilkår for arealbruk og nye tiltak
- Syne kva omsyn som må ivaretakast ved disponering av areala.
- Planperioden er normalt 12 år

Plandelane blir utarbeidd kvar for seg. Samfunnsdelen blir utarbeidd først, sidan kommunen sine føringar for utarbeiding av arealdelen skal kome fram av samfunnsdelen.

2.1 Juridiske rammer for kommunalt planarbeid

2.1.1 Lovgrunnlag

Krav om utarbeiding av kommuneplanen er heimla i Lov om planlegging og byggesaksbehandling (pbl.) kapittel 11. Planen skal ivareta kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgåver. Ved utarbeiding av planen skal kommunane «legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn».

2.1.2 Mynde og rettsverknad av planen

Lova gir kommunane rett og plikt til å fastsetje arealbruken i heile kommunen, jf. pbl. 11-1. Det betyr at kommunen sjølv avgjer kva areal som skal setjast av til bustadbygging, hytte- og fritidsbustader, næring/forretning/industri, landbruk, natur og fritidsformål og kva areal som skal vere uberørt/ikkje disponert til utbygging.

Kommuneplanens arealdel har direkte rettsverknad, jf. pbl. 11-6. Planen gir rammer og retningslinjer for kva handlefridom private, kommunen sjølv, regionale og nasjonale mynder har i høve bruk av det arealet dei eig i kommunen. Vedteken plan er soleis bindande for framtidig arealbruk, nye tiltak eller utviding av eksisterande tiltak jf. pbl. § 20-1, i planperioden. Planen er rettsleg bindande og har ein tidshorisont på 12 år

Revisjon av kommuneplanen

Etter pbl. §10 – 1 skal kommunen ein gong kvar valperiode utarbeide og vedta ein kommunale planstrategi. I planstrategien skal kommunen mellom anna ta stilling til «om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.»

Dette betyr at ein kommuneplan viss den er eit godt og framtidsretta styringsdokument, kan gjelde for ein ny kommunestyreperiode, under føresetnad av at den er vurdert i planstrategien.

Høyring av framlegget til arealdel

Planframlegget skal på høyring i minst 6 veker, jf. pbl. 11-14. Høyring skal kunngjerast i minst 1 avis og plandokumenta skal vere tilgjengelege på kommunen si heimeside. Av saksutgreiinga skal det gå fram korleis verknader av planen og innkomne merknader til planen er vorte vurdert.

Det er kommunestyret sjølv som vedtek kommuneplanen, jf. pbl. § 11-15. Ein endeleg godkjend plan kan ikkje påklagast. Som ein del av saksbehandlinga kan mellom anna statlege og regionale organ, etter pbl. §5-4, fremje motsegn (innsigelse) til kommuneplanens arealdel. Ev. motsegn skal fremjast innan høyringsfristen for planen. Ved usemje mellom kommunen og eit/fleire statlege organ kan endeleg godkjenning av planen blir lagt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

2.1.3 Arealdelen.

Kommuneplanen sin arealdel gir hovudtrekka i arealdisponeringa samt rammer og vilkår for kva nye tiltak og ny arealbruk som kan setjast i verk, jf. pbl. 11-5. Planen omtaler og kva omsyn som må ivaretakast ved disponering av areala.

Arealdelen til Stranda kommune femnar om:

- Plankart
- Føresegner
- Planomtale som syner korleis nasjonale mål og retningslinjer, og overordna planar for arealbruk, er ivaretatt
- Risiko- og sårbarheitsvurdering
- Konsekvensvurdering
- Merknadvurderingar
- Oppsummering av medverknadsmøta
- Barnetråkk
- Temakart

Følgande arealformål blir synt i kartet jf. pbl. 11-7:

- Busetnad og anlegg
- Samferdsleanlegg og teknisk infrastruktur
- Grøn struktur

- Landbruk, natur og friluftsmål
- Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsone

2.1.4 Grunneigar sine rettar – krav om innløysing etter kommuneplanen sin arealdel

Etter pbl. § 15-1 kan ein grunneigar på visse vilkår, krevje innløysing av ubebygd eigedom eller større del av ubebygd eigedom når denne blir arealdisponert til offentlege formål:

«Blir ubebygd eiendom eller større del av slik eiendom i kommuneplanens arealdel angitt som areal til offentlige trafikkområder, offentlige friområder, fellesområder, fornyelsesområder eller til statens, fylkets og kommunens bygninger og grav- og urnelunder, og eiendommen innen fire år ikke blir regulert eller angitt til annet formål i arealdelen, kan grunneieren eller festeren kreve erstatning etter skjønn, eller at ekspropriasjon straks blir foretatt, hvis båndleggingen medfører at eiendommen ikke lenger kan nyttes på regningssvarende måte. Er grunnen bebygd, har eieren eller festeren samme krav når bebyggelsen er fjernet.»

2.1.5 Nasjonale føringar for planarbeidet

Frå statleg hald blir det gitt ei rad føringar for kommunal og regional planlegging. Desse kjem til uttrykk i Statlege planretningslinjer (SPR) og Rikspolitiske retningslinjer (RPR), som blir nytta for å konkretisere dei nasjonale forventningane til og for å markere nasjonal politikk på viktige område i planlegginga.

Aktuelle SPR er:

- *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing, frå september 2018.*
Formålet med retningslinjene er å sikre at kommunane, fylkeskommunane og staten sjølv gjennom planlegging og anna utøving av mynde stimulerer og bidreg til reduksjon av klimagassutslipp og auka miljøvennleg energiomlegging.

Det blir understreka at kommunane i arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel skal inkludere ei overordna vurdering av om klimaendringar vil påvirke langsiktige utfordringar, mål og strategiar. «Vurderingen skal skille mellom forhold av betydning for arbeidet med kommuneplanens arealdel, og forhold av betydning for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samtidig bør kommunen kartlegge økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpassing. Spesielt våtmarker, myrer, elvebredder og skog som kan dempe effektene av klimaendringar er viktige å ivareta i arealplanleggingen. Forvaltningen av skog og jord kan også bidra med forsynende og opprettholdende tjenester som er viktige å ivareta.»

- *Statlige planretningslinjer for samordna bustad-, areal- og transportplanlegging, frå september 2014.*
Formålet med retningslinjene er å samordne bustad-, areal- og transportplanlegginga og bidra til meir effektive planprosessar. Retningslinjene skal bidra

til eit godt og produktivt samspel mellom kommunar, stat og utbyggjarar for å sikre god tettstad- og byutvikling.

I retningslinene blir det peikt på at potensialet for «fortetting og transformasjon bør utnyttast før nye utbyggingsområder tas i bruk. Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder med mulighet for utbygging med mindre arealkonflikter. Utvikling av nye, større boligområder må sees i sammenheng med behovet for infrastruktur».

Det er naudsynt å ta vare på god matjord, sjølv om jordvernet må balanserast mot storsamfunnet sine behov.

I område med lite utbyggingspress, og der lokale myndigheiter vurderer det som naudsynt for å auke attraktiviteten for busetjing, kan det planleggast for eit meir differensiert busetjingsmønster.

- *Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, frå mars 2011.*

Formålet med retningslinene er å tydeleggjere nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjøen. I PBL. § 1-8 første ledd går det fram at det i 100-metersbeltet skal takast særlege omsyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Desse særlege omsyna skal primært ivaretakast og innarbeidast i arealdelen til kommuneplanen.

Retningslinene utdjuar lova og gir statlege føringar for kommunane og fylkeskommunane si planlegging. Målet er å ivareta allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. Eventuelle unntak frå kravet om å ivareta byggjeforbod i 100-metersbeltet skal sikrast gjennom arealdelen i kommuneplanen eventuelt gjennom reguleringsplanar. Gjennom retningslinene er landet delt i tre sonar, basert på kor omfattande utbyggingspresset er i den einskilde kommune. Oslofjordregionen, andre kommunar med press på kystarealet og kommunar med mindre press på kystarealet.

Stranda kommune er definert som kommune med mindre press på arealet, og står dermed noko friare enn kommunar tilhøyrande dei to andre sonene. Forbodet mot bygging i 100 metersbeltet gjeld likevel.

- *Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen, frå september 1995.*

Det blir stilt følgjande krav til den kommunale planleggingsprosessen:

- Vurdere konsekvensar for barn og unge i plan- og byggesaksbehandlninga etter plan- og bygningslova.
- Gjere ei samla vurdering av barn og unges oppvekstmiljø for å innarbeide mål og tiltak i kommuneplanarbeidet.
- Utarbeide retningslinjer, føresegner eller vedtekter om omfang og kvalitet av areal og anlegg av verdi for barn og unge, for å sikre barn og unges interesse i ein plan.

- Organisere planprosessen slik at synspunkt som gjeld barn som part, kjem fram og at ulike grupper barn og unge sjølve blir gitt høve til å delta i arbeidet.

Meir informasjon om krava til kommunal planlegging finst på www.planlegging.no

Regjeringas forventningar til kommunal og regional planlegging 2019 – 2021.

«Regjeringa legg vekt på at vi står overfor fire store utfordringar:

- å skape eit berekraftig velferdssamfunn
- å skape eit økologisk berekraftig samfunn gjennom mellom anna ein offensiv klimapolitikk og ei forsvarleg ressursforvaltning
- å skape eit sosialt berekraftig samfunn
- å skape eit trygt samfunn for alle

«Dei regionale og lokale myndigheitene har sentrale oppgåver med å handtere desse utfordringane.»

- Fylkeskommunane og kommunane legg FNs berekraftmål til grunn for samfunns- og arealplanlegginga.
- Regionale planar og samfunnsdelen i kommuneplanen skal brukast for å gi strategisk retning til samfunnsutviklinga og for å gjere planlegginga meir føreseieleg. Planane skal følgjast opp i økonomiplanlegginga.
- Fylkeskommunane og kommunane legg vekt på kostnadseffektivitet for private og offentlege aktørar på kommunalt, fylkeskommunalt og statleg nivå i planlegginga.
 - Kommunane nyttar dei verkemidla som plan- og bygningslova har for å effektivisere og forenkle planlegginga. Kommunane tilpassar detaljgraden i planar og utgreiingar til behovet.
 - Kommunane bidreg til å sikre effektiv og rask behandling av private reguleringsplanforslag og til god plankvalitet ved å gi tidlege, tydelege og relevante krav til utgreiingar og dokumentasjon.
 - Det skal berre fremjast motsegn når det er nødvendig for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser, der tidleg dialog og interesseavveging ikkje har ført fram.
- Kommunane legg vekt på den private eigedomsretten i planlegginga.
- Fylkeskommunane formulerer klare behov og prioriteringar som innspel til konseptvalutgreiing for store statlege samferdselstiltak. Fylkeskommunar og kommunar legg vedtekne statlege planar til grunn for eiga planlegging.
- Fylkeskommunane og kommunane tek i bruk digitale dialogløyser og legg til rette for enkel tilgang til plandata i digitalt planregister og til temadata i det offentlege kartgrunnlaget.
 - Kommunane tek i bruk digitale verktøy basert på eByggesak-standard, for å sikre ei meir effektiv og fulldigital saksbehandling av byggjesøknader.
- Fylkeskommunane vurderer bruk av gjensidig forpliktande avtalar for å styrkje oppfølginga av dei regionale planane.
- Kommunane utarbeider arealstrategiar som del av samfunnsdelen til kommuneplanen, og legg desse til grunn ved revisjon av arealdelen til kommuneplanen.
- Kommunane prioriterer arbeidet med planstrategi for å sikre at planane er oppdaterte og møter framtidens behova, også i samband med kommunesamanslåingar.
 - Fylkeskommunane og kommunane bruker planlegginga til å sjå oppgåver som dei får tilført gjennom kommune- og regionreforma i samheng med andre samfunnsoppgåver.
- Kommunar som ikkje har slått seg saman, bruker planlegginga til å diskutere om dei har føresetnader for å møte utfordringane i framtida aleine, eller om dei bør slå seg saman med nabokommunar.

- Fylkeskommunane og kommunane legg til rette for å styrkje samiske språk, samisk kultur og samisk næringsgrunnlag i planlegginga, når det er relevant.
- Fylkeskommunane og kommunane baserer samfunns- og arealplanlegginga på eit oppdatert kunnskapsgrunnlag og har tilgang til nødvendig plankompetanse.
- Fylkeskommunane styrkjer regionalt planforum som samordningsarena. Kommunane, fylkesmannen, andre statlege myndigheiter og Sametinget bruker forumet aktivt til å gi tydelege signal tidleg om kva som er nasjonale eller regionalt viktige omsyn i dei enkelte sakene.

Vedteke ved kongeleg resolusjon 14. mai 2019

Stranda kommune og SPR

Arealdelen til kommuneplanen er ein rammeplan som skal gi tydelege, føreseielege og tilstrekkelege føringar i høve arealdisponering i samband med reguleringsplanlegging.

Plandata blir digitalt tilgjengelege.

I kommuneplanen sin samfunnsdel har kommunen lagt til grunn at ein skal satse på utvikling av tettstaden/kommunesenteret Stranda og dei tre bygdesentera: Hellesylt, Geiranger og Liabygda. Fortetting blir strategi for bustadbygging på definerte område i kommunesenteret. Høg utnyttingsgrad blir strategi for sentrumsareal disponert til bustadutbygging i dei tre bygdesentera.

Sentrumsnære område skal bindast saman med råser/snarveggar og sykkel- og gangveggar og bidra til å redusere trongen for å bruke bil.

Stranda er ein hytte- og fritidskommune. Prinsippet om fortetting blir tatt i bruk også i dei store og sentrumsnære hyttefelt.

Bruk av sjøarealet og sjønære landområde blir tema i arealdelen. Kommunen vil fastsetje rammene for arealdisponeringa i desse områda.

2.2 Regionale planar og føringar

Møre og Romsdal fylkeskommune er regional planmynde og har ansvaret for å utarbeide dei regionale planane som kommunane må leggje til grunn for si planlegging.

Aktuelle regionale planar og føringar er:

Regional planstrategi 2016 – 2020

Planstrategien summerer opp dei største utfordringane og moglegheitene for fylket i planperioden og vurderer kva planar fylkeskommunen treng for å møte desse. I gjeldande planstrategi har fylkeskommunen trekt opp følgjande målsettingar for sitt arbeid:

- Gode og inkluderande lokalsamfunn og byar
- Godt og breitt kultur- og fritidstilbod
- God og tilstrekkeleg kompetanse
- God konkurransekraft og nyskaping
- Gode og samfunnsutviklande samferdselsløysingar

- Gode oppvekst- og levekår
- God miljømessig berekraft

Fylkeskommunen er avhengig av eit vel fungerande samspel/samarbeid med kommunane for å realisere målsettingane.

Følgjande regionale planar må takast omsyn til i kommunen sitt arbeid:

- *Regional plan for vassforvaltning for Møre og Romsdal vassregion 2016 – 2021*
Planen er ei oppfølging av EUs vassrammedirektiv og set miljømål for kyst, vatn og elver i regionen.

Planen fastset miljømål for elvar, bekkar, innsjøar, grunnvatn og kystvatn. Den er sektorovergripande og skal bidra til å styre og samordne vassforvaltning og arealbruk på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Kommunar, regionale organ og statlege etatar er gjennom planen forplikta til å leggje miljømåla til grunn for planlegging og verksemd. Vassressursane blir vurderte ut frå naturverdi og økonomisk ressurs.

Forvaltningsplanen gir klare regionale og statlege føringar for kommunane i vassregionen og skal bidra til å samordne og gi retningslinjer for arealbruk på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Om ein kommune fråvik retningslinjene, gir det grunnlag for å fremje motsegn til den kommunale planen.

- *Regional plan for Ottadalsområdet 2016 – 2026*
«Formålet er å leggje til rette for ei langsiktig og heilskapleg forvaltning av fjellområde som er særskild viktige for villreinen si framtid i Noreg. Planen skal fastsette ei langsiktig arealforvaltning som balanserer bruk og vern for desse fjellområda med influensområde. Planen er ikkje ein verneplan, men har som mål å ta omsyn både til framtida for villreinen og samfunnsutviklinga i planområdet. Planen sine retningslinjer fokuserer derfor meir på kva det blir gjeve løyve til enn kva planen stengjer for.»

I Stranda kommune er yttergrensene for planområdet trekt slik at Liabygda og Sunnylvsfjorden kjem innafor grensene. Det vil seie at Landskapsvernområdet Geiranger-Herdalen og Hyskjet naturreservat ligg i planområdet for Ottadalen. Også FV 63 Langvatn – Geiranger ligg i planområdet.

- *Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde, vedtatt av fylkestinget september 2009*
Planen skal fremje grunnlag for ei heilskapleg forvaltning av inngrepsfrie naturområde, gjennom forvaltningsretningslinjer som sikrar at regionale og nasjonale omsyn blir tekne vare på.

Fleire område i Stranda er omtalte i planen.

- *Regional delplan for folkehelse 2012 – 2016*

«Regional delplan for folkehelse skal vere eit grunnlag for det samla arbeidet med folkehelse i Møre og Romsdal. Planen skal gi fylkeskommunen, kommunale og regionale styresmakter, institusjonar, organisasjonar og næringsliv eit prioriterings- og avgjerdsgrunnlag.»

- *Regional delplan for klima og energi 2015 – 2020*

Hovudmåla i den regionale delplanen er desse:

- Klimagassutsleppa i Møre og Romsdal skal reduserast med meir enn 10 % innan 2020, i forhold til utsleppa i 2009.
- Summen av ny fornybar energi, energieffektivisering og energiomlegging skal tilsvare minst 2 TWh elektrisitet.
- Innan 2020 skal det vere gjennomført minst fem konkrete tiltak i kvar kommune i fylket for å betre miljøet og redusere klimagassutslepp.

- *Regional delplan for attraktive byar og tettstader 2014 – 2020*

Regional delplan for attraktive byar og tettstader skal legge til rette for ei framtidretta utvikling av Møre og Romsdal fylke gjennom å fremme berekraftig by og tettstadsutvikling og styrke samordna bustad-, areal- og transportplanlegging i og mellom kommunane.

- *Regional delplan for kulturminne, vedtatt av fylkestinget i juni 2015*

Regional delplan for kulturminne av regional og nasjonal verdi skal vere eit grunnlag for det samla arbeidet med kulturminnevern i Møre og Romsdal, i fylkeskommunen, i kommunane for fylkesmannen og andre sentrale aktørar i sitt planarbeid.

Stranda kommune og regionale planar

Gjennom kommuneplanen iverkset Stranda kommune fleire tiltak som vil stø opp under og bidra positivt til målsettingane i dei regionale delplanane. Nokre døme:

- Fortetting og høg utnyttingsgrad i sentrumsområda i kommunen og i utvalde hytteområde
- Ivaretaking av råser og snarveggar, sikring av areal til gang- og sykkelveggar, sikring av areal til grønne korridorar frå busetnad og ut i frimoråder
- Sikring av areal til nye vegløyser og tunellar
- Sikre areal til leike- og sosiale møteplassar i bustad- og hytteområde
- Omsynssoner for utvalde tema: utvalde naturtypar, kulturminne, LNF, fare-, sikrings- og støysoner

2.3 Kommunale føringar og strategiar for arealdelen til kommuneplanen.

Utgangspunktet for arbeidet med arealdelen er:

- Kommuneplanen sin samfunnsdel godkjent av kommunestyret i februar 2019
- Godkjent planprogram med revidert framdriftsplan for arbeidet

- Områdeplanane for Stranda sentrum (godkjent 09.11.2011), Hellesylt (02.09.2015) og Geiranger (ligg i departementet til godkjenning)
- Kulturminneplan, godkjent i mars 2019
- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, under rulling

I tillegg er det fleire reguleringsplanar som gjeld føre arealdelen. Desse går fram av planomtalen og føresegnene.

2.3.1 Samfunnsdelen «Ei lita bygd i verdsklasse» – strategiar for vidare utvikling av kommunen.

«Det berande element i ei levande kommune er folketalsutvikling, gode arbeids- og velferdstilbod og tryggleik i livet for både store og små.

For å kunne nå desse måla er vi avhengige av gode styringsmål og planar. Kommuneplan – Samfunnsdelen er eit slikt reiskap for utvikling av vår kommune.»
(Ordførar i Stranda Jan Ove Tryggestad)

«Ein kommune til å vere stolt av» er motto for utviklingsarbeidet som blir presentert i samfunnsdelen til kommuneplanen. Det er fastsett 3 grunnpilarar – eller hovudområde – som skal realiserast gjennom planen:

- Bygdeutvikling
- Næring
- Turisme

Planen inneheld mål og strategiar for fagleg og teneste utvikling, som stør opp under desse pilarane. Den legg og føringar for kva bidrag arealdelen skal gi i høve realisering av dei 3 pilarane. Desse er:

Bygdeutvikling

- Definere sentergrenser i bygdelaga
- Setje av areal til bustadformål innanfor konsentrerte område rundt sentrum i det einskilde bygdelag
- Skape fleksibilitet og variasjon i typen bustadareal gjennom føresegn og arealformål
- Vurdere rekkefølgekrev om infrastruktur for gåande og syklende ved utbygging av nye bustadområde
- Utarbeide gode medverknadsopplegg for barn og unge
- Vurdere fare- og omsynssoner for skred, flaum og bølge
- Definere friluftsområde som kan leggest til rette for lågterskel friluftsliv nært bustadområde

Næringsliv

- Kartleggje område eigna for næringsareal
- Setje av areal til næring og service i tilknytning til bustadareal
- Vurdere føresegn som opnar for tilleggsnæringer i landbruket

Turisme

- Vurdere eigna område for vidare utvikling av fritidsbustader
- Vurdere rekkefølgekrev om infrastruktur i utsette område før vidare utvikling

I samfunnsdelen blir det elles slått fast at *folkehelse* skal vere eit gjennomgåande tema i arbeidet med arealdelen, saman med følgjande tema:

- Sentrumsfunksjonar – kommunesenteret og bygdesentera
- Hyttekommune, areal til nye hyttefelt og fritidsbustader
- Bevaring av seter- og stølsområda
- Sosiale møteplassar for barn/unge i uterommet
- Trygg ferdsel – sykkel-/gangveggar, snarveggar
- Universell tilrettelegging, grønne sonar, fritid og friluftsliv, nærleik og tilgjengelegheit
- Nærings, areal til industri, fiskeoppdrett, forretningar, anna

2.4 Planprosess og medverknad i arealdelen

2.4.1 Politisk og administrativ prosess

Planprogrammet for kommuneplanen 2018 – 2030, vart fastsett av kommunestyret i april 2018. Programmet omfattar både samfunnsdel og arealdel. Planprosessen er gjennomført i samsvar med programmet, ved at samfunnsdel er vedtatt først og gir føringar og målsettingar for arbeidet med arealdelen til planen.

Samfunnsdelen vart vedteken i februar 2019. Arbeidet med arealdelen starta opp i mai 2019.

Politisk medverknad i arealdelen

Det kommunale planutvalet (KPU) er politisk styringsgruppe for arbeidet. Utvalet gir innspel undervegs, i form av arbeidsmøte, i tillegg til den formelle rollen det har som innstillande mynde til kommunestyret.

Ordførar har vore aktiv deltakar i alle bygdemøta som er gjennomførte. På desse møta har og andre politikarar frå KPU deltatt.

Møte i arbeidsgruppa for Strategisk Næringsplan 17.6.19. Gjennomgang av formålet med kommuneplanen, drøfting og avklaringar av aktuelle tema knytt til planen. Referat frå møtet ligg ved.

Arbeidsmøte med planutvalet/formannskapet 27.6.19. Møtet vart gjennomført for å avklare prioritering av innsende innspel og innspela frå folkemøta, møta med barn/unge, møtet med ungdomsråd og møtet med arbeidsgruppa for Strategisk Næringsplan (SNP). Møtet la grunnlag for arbeidet med plandokumentet.

Administrativ medverknad

Det er vald ei eiga administrativ arbeidsgruppe som deltek i arbeidet med å utarbeide arealdelen. Arbeidsgruppa er den same som deltok i utarbeiding av samfunnsdelen. Det har vore undervegs møte med arbeidsgruppa. Referat frå desse møte er vedlagt.

I tillegg til har rådmann, kommunalsjef for Plan og utvikling og planleggjar/Plan og utvikling delteke i bygdemøta som er gjennomførte.

2.4.2 Medverknad – barn/unge

Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å styrke barn og unges interesser i planlegginga har vore utgangspunktet for tilrettelegging av denne delen av arbeidet.

Det er gjennomført Barnetråkk ved 4 av skulane i kommunen – Geiranger, Sunnlyven, Liabygda og Ringstad skule i kommunesenteret. Barnetråkk er eit digitalt verktøy og undervisningsopplegg som let barn/unge fortelje planleggjarar, kommune og lokalpolitikarar korleis dei brukar staden dei bur på og kva dei ønskjer av endringar. *Registreringane frå Barnetråkk blir eit av grunnlaga ved utarbeiding av nye reguleringsplanar.*

Det er gjennomført møte med elevråda ved 4 av skulane (Stranda vidaregåande skule, Stranda Ungdomskule, Ringstad skule og Sunnlyven skule). I tillegg har det vore møte med elevar frå Geiranger skule, møte med barn/unge i Liabygda og eit møte med representantar for ungdomsrådet. Forma var open med spesiell vekt på å få fram informasjon om /innspel til aktivitets- og møteplassar i uteromma og trygg ferdsel (stiar, råser, sykkel- og gangveg). Informasjon som var registrert i barnetråkk vart aktivt brukt i samtalanene. Det er skrive referat frå alle møta.

Tema og innspel frå møta med barn/unge har vore presentert på bygdemøte/folkemøta, i møtet med SNP og i arbeidsmøte med planutvalet.

2.4.3 Annan medverknad

Oppstart av arbeidet med arealdelen var kunngjort på kommunen si heimeside og på FB-sida, omtalt i Sunnmøringen 29.5.19 og annonsert i Sunnmørsposten. Frist for å kome med innspel vart sett til 14.6.2019. Det vart samstundes annonsert opne bygdemøte.

Dei opne bygdemøte vart gjennomførte i tida 3. til 6. juni – i Geiranger, Liabygda, på Hellesylt og på Stranda. Møteforma vart tilpassa tal frammøte. Var tal frammøtte under 10 valde ein dialog og samtale, var talet på frammøtte høgare gjennomførte ein det planlagde gruppearbeid. Gruppearbeid vart gjennomført på Hellesylt og i Stranda.

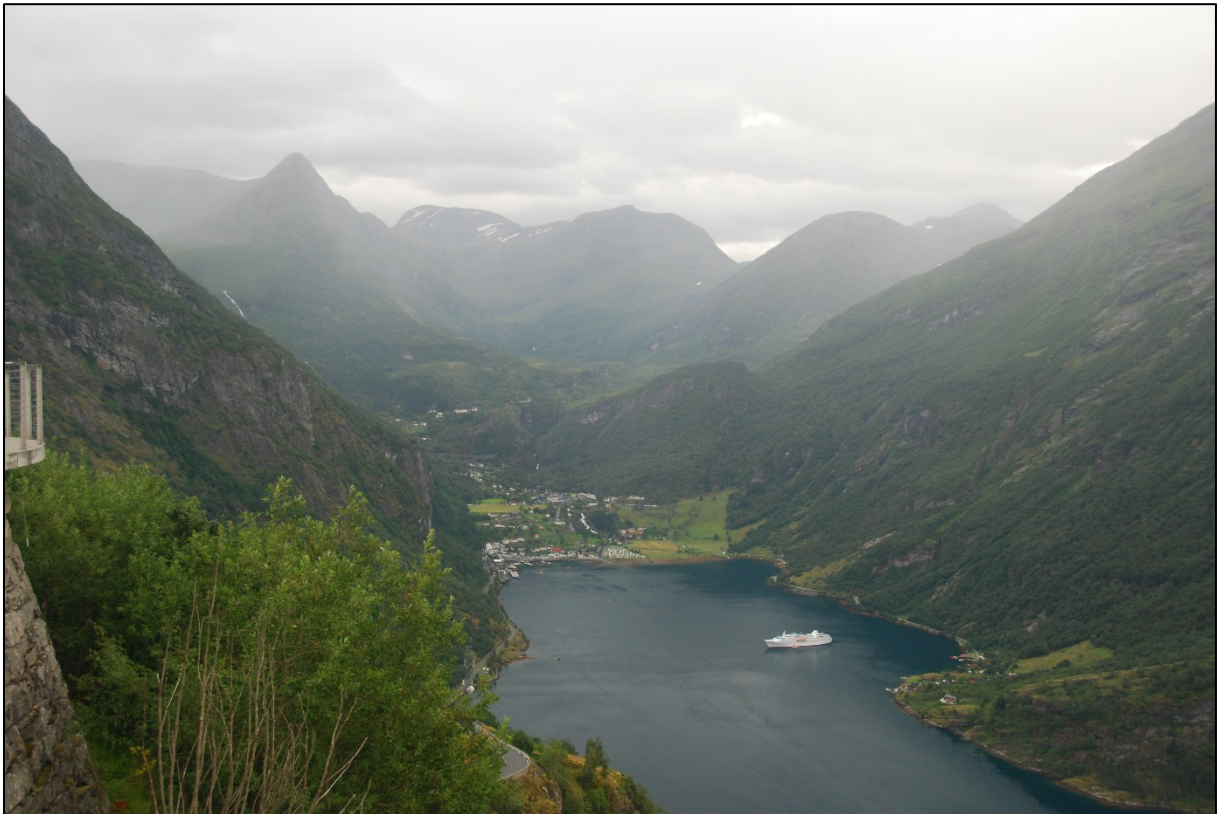
Tema for møta tok utgangspunkt i samfunnsdelen sine føringar for arealdelen, samt at innspel frå møta med barn/unge vart refererte.

Det er skrive referat frå alle møta.

Involvering av hytteeigarar. Stranda kommune ønskjer ytterlegare vekst som kommune for hytte og fritidsbustader. For å hente synspunkt på kva kommunen i samband med

arealplanen bør leggje vekt på, kva gjeld hytte- og fritidsbustader, vart det gjennomført ei enkel spørjeundersøking – nettbasert – med spesifikk invitasjon til denne gruppa om å kome med innspel. Invitasjon til å delta vart lagt ut på kommunen si heimeside, 5.6.19 med lenke til eit enkelt spørjeskjema.

Det var opp til den einsskilde å delta. Spørjeskjema og oppsummering av innkomne svar er vedlagt.

Bilete 2 Geiranger

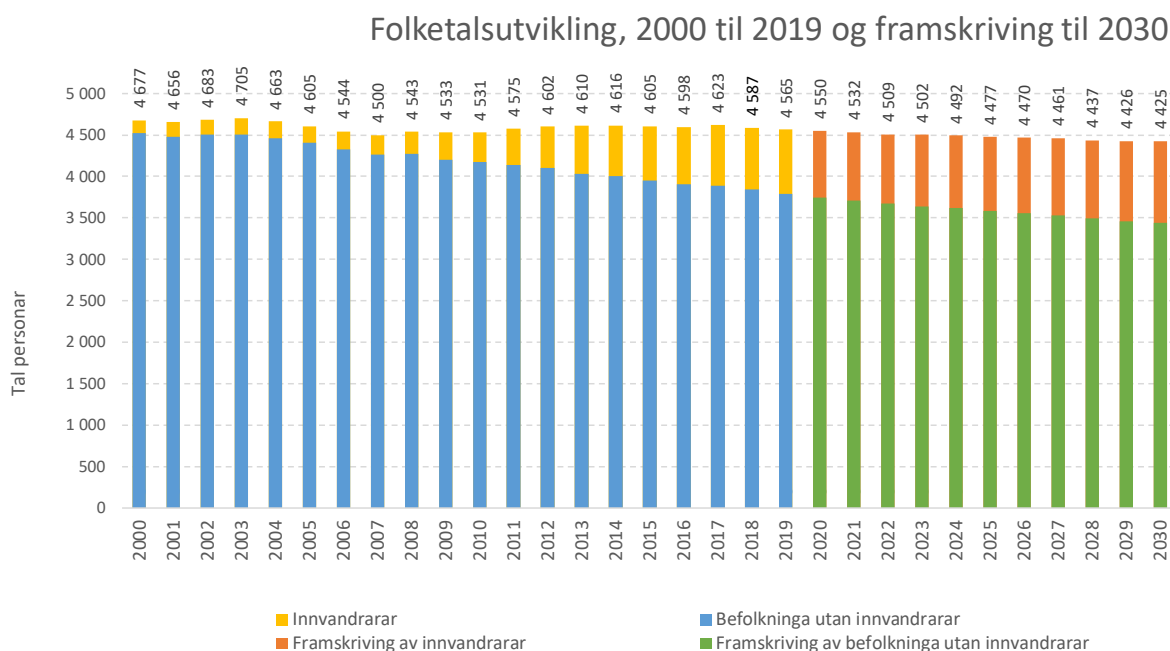
3. Utviklingstrekk – oppdatering og status i høve samfunnsdelen. Tiltak i arealdelen

Det ligg føre nytt [statistikkgrunnlag](#) frå Møre og Romsdal fylkeskommune i høve til status presentert i kommuneplanen sin samfunnsdelen

Statistikkområda som er relevante for arealdelen blir presenterte her når datagrunnlaget og/eller prognosane er endra.

3.1 Prognose for folketalsutviklinga

Folketalsutvikling med prognose 2019 - 2030

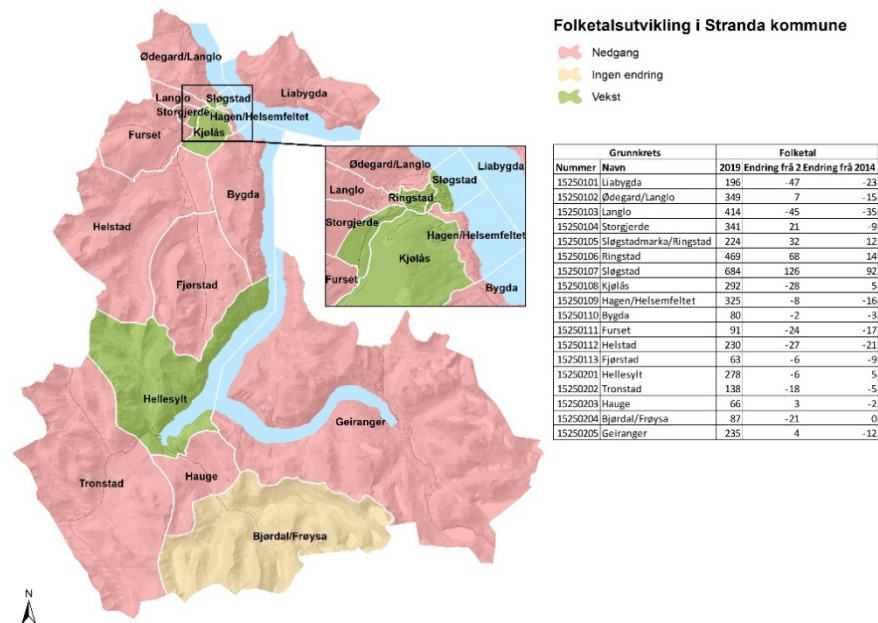

Figur 1: Folketalsutvikling og framskriving. SSB sine framskrivingalternativ MMMM (hovudalternativ) og MMM0 (Ingen nettoinnvandring) ligg til grunn for framskrivinga. Kjelde kommunestatistikk/Møre og Romsdal fylkeskommune

Samanliknar ein prognosen med tala i samfunnsdelen ser ein at det blir venta nedgang i folketalet på 140 frå 2019 til 2030, for Stranda kommune sett under eitt. Prognosen lagt til grunn i samfunnsdelen var ein vekst på 71 personar.

Folketal på grunnkretsniå

Ser ein på folketalsutviklinga i kommunen på grunnkretsniå, finn ein følgande trekk:

Figur 2: Folketalsutvikling på grunnkrets nivå frå 2014 til 2018. Kjelde SSB, statistikkgrunnlag kommunestatistikk frå Møre og Romsdal fylkeskommune

Oversikten syner vekst i Hellesylt og i kretsane knytt opp mot kommunesenteret. Inga endring i Bjerdal/Frøysa og nedgang i øvrige kretsar/bygdela. Det kjem ikkje fram om endringane mellom kretsane skuldast intern flytting, men det er i sum ei utflytting frå kommunen, som etter prognosen vil halde fram i heile planperioden.

Årsaka til at folketalet går ned er samansette og heng mellom anna saman med:

- Etter 2007 har fødselsunderskotet vore høgare enn fødselsoverskotet. Det vil seie at tal fødte er lågare enn talet på innbyggjarar som dør.
- Tal kvinner i fertil alder er redusert frå 2000 til 2019. Denne reduksjonen held fram mot 2030. I 2019 er tal kvinner pr 100 menn i aldersgruppa 30 – 39 år 82,7%.
- Den relative delen av personar 80+ aukar frå 7% i 2019 til 11% i 2040
- Større utflytting enn innflytting til kommunen.

3.1 Tenestetilbod i bygdelaga/sosial infrastruktur

Sosial infrastruktur er infrastruktur som dekker kommunens tenestetilbod (barnehage, skule, helse/omsorg, kultur mm) og *sosiale møteplassar* i det *offentlege* rommet.

Liabygda skule vart lagt ned frå skuleåret 2019/2020 og erstatta med tenestekjøp frå nabokommunen Fjord. Det er lagt opp til at arealformålet for dette skuleområdet blir vidareført, mellom anna for å sikre barn/unge i bygde tilgang til eit etablert og aktivt brukt leikeområde og område for ikkje-organiserte aktivitetar.

Det er lagt inn areal til bygging av ny barneskule og nytt omsorgssenter i kommunesenteret. Dette frigjer arealet der skulen ligg no. Arealformålet blir foreslått endra til sentrumsformål i planen.

I Geiranger er det lagt inn meir areal til «blålysetatane».

Nytt areal til gravplass er lagt inn i Sunnylvn, Stranda og Geiranger.

Elles er det ikkje registrert endringar i areal til offentlege tenestetilbodet.

Sosiale møteplassar i det offentlege rommet er eit tema i planen, då det i stor grad handlar om korleis ein legg til rette samfunnet for å kunne skape plassar å møtast, anten desse er inne eller ute. «Rommet mellom husa» er viktige å markere når ein tar stilling til arealdisponering.

I møta med barn/unge var møteplassar eit sentralt tema. Møteplassar for fri leik og ikkje-organiserte aktivitetar «plassar å henge – berre for å vere saman». Råsane/snarvegane mellom heim – skule og heim – møteplass vart også tema. Det kom fram ønskje om at både vegar og område blir tydeleg markerte i arealdelen og soleis skjerma mot utbygging til andre formål.

Arealdelen blir nytta til å markere kvar nokre av desse plassane er i kartet. I tillegg blir det i føresegnene stilt krav om at sosiale møteplassar og råser/snarvegar skal avklarast i samband med regulering.

3.2 Bustadstruktur (bustader, hytter og fritidsbustader)

Omgrepet fortel kvar folk bur, kor tett dei bur og kva som dermed blir eit karakteristisk trekk ved ein kommune (tettbygd, spredtbygd). Statistikkgrunnlaget er det same som i samfunnsdelen og derfor ingen endringar.

I 2016 låg 66% av bustadane i kommunen i tettbygd strok, medan 34% låg i spredtbygd strok. Hellesylt og Stranda kjem under definisjonen for tettbygd. Ifølge målsetting i samfunnsdelen ønskjer kommunen ei arealdisponering som forsterkar tettbygd utbygging. Fleire enn i dag skal bu sentrumsnært, i leilegheiter, rekkehus og liknande bustadtypar. Målsettinga er konsentrert utbygging i kommunesenteret og rundt dei 3 bygdesentera – Geiranger, Liabygda og Hellesylt.

Hytter og fritidsbustader er i 2016 i stor grad konsentrert rundt Stranda – Strandafjellet og Fausadalen. Målsettinga i samfunnsdelen er å auke utbygging av hytter og fritidsbustader. Dette vil ein gjere gjennom konsentrasjon i og rundt etablerte felt, samstundes som to nye felt blir lagt ut, eit i Liabygda og eit i Strandadalen.

3.3 Teknisk infrastruktur

Teknisk infrastruktur er vegar, parkering, vatn, avløp, fiber/breiband. I arealdelen skal veg/parkering markerast i kartet. I samband med regulering er det sett krav om utarbeiding av forprosjekt for å sikre tilstrekkeleg areal og dimensjonering av teknisk infrastruktur, overvasshandtering og krav til brannvatn. Dimensjonering er tema i reguleringsprosessen i den grad eksisterande kapasitet kan leggje hindringar i vegen

for utbygging av nye område. Dette gjeld både bustadfelt og felt for hytte/fritidsbustader.

3.4 Næring og sysselsetjing

Statistikken for næring og sysselsetjing syner ikkje vesentlege endring i høve til samfunnsdelen. Stranda kommune har høgare arbeidsinnpendling enn -utpendling. Flest sysselsette finn ein innan sekundærnæringane, der kommunen er eit nasjonalt tyngdepunkt for landbruksbasert næringsverksemd. I regional samanheng er kommunen eit tyngdepunkt innan møbel- og trevareverksemd og fiskeri/havbruk.

Sysselsettingsgraden innan servicenæringane og privat tenesteyting er relativt sett låg og under press. Dette er næringar som ein normalt finn i bygde- og kommunesenter, dvs. område med fortetting eller høg utnytting av arealet. I arealdelen er dette arealet lagt inn med kombinasjonsformål (bueiningar og handel/forretning/kontor) og/eller i føresegnene med krav om næringsareal på grunnplan t.d. i kommunesenteret.

Det er ikkje vurdert trong for nytt areal til industriformål, anna enn formalisering av eksisterande næringsverksemd samt eit mindre nytt område i Geiranger.

Det er sett av nytt areal i sjø til akvakultur.

3.2 Turisme

Turisme er ein av dei 3 grunnpilarane som skal satsast på. I samfunnsdelen blir det slått fast at ein ønskjer vekst i næringa, men den skal skje på ein berekraftig måte. Målet er «ein berekraftig vekst for både natur og samfunn». Det er ei erkjenning at kommunen på den eine sida er avhengig av den økonomiske effekten av alle besøkande, og på den andre sida må finne tiltak for å redusere slitasjen på natur og fastbuande.

I arealdelen er det lagt opp til:

- Fortetting i hyttefelt i Hevsdalen
- Sikre areal til parkering ved fleire utfartsområde i kommunen
- Sikre grønne korridorar ut i friområde/turområde både frå bygdesentera og frå hyttefelt
- Leggje inn i føresegnene at det ved regulering for hytte/fritidsbustad skal leggjast inn krav om aktivitetsområde, grønne korridorar ut i friområde/turområde og snarvegar som i varetek eit heilårleg behov
- Sikre areal til nye vegføringar/-løysingar, tunellar for betre trafikktrygging, -avvikling og tryggare ferdsel for gåande/syklende
- Leggje føringar for tilkome for alle i samband med turisme og reiseliv

3.5 Arealreservar – status byggje- og utbyggingsområde

Arealplanlegging handlar om arealdisponering og -prioritering basert på ei vurdering av kva kommunen treng av areal til ulike formål og korleis det arealet ein kan ta i bruk skal fordelast mellom formåla. Kommunestyret skal ta stilling til kor mykje nytt areal ein treng, om noko areal skal omgjerast til LNF eller anna arealformål og korleis

arealbruken i det einssilde bygdelag støtter opp under strategiane for å nå måla i samfunnsdelen.

Oversikta er utarbeidd for å syne kva reservar som finst pr juni 2019.

Tabellen 1 syner samla arealreservar i Stranda kommune fordelt på arealformål og moglege nye einingar som kan byggjast. Mogleg fortetting er ikkje tatt omsyn til.

Sum kommunen	Bustad	Fritid	Næring	Forretning
Areal (daa)	124	1345	409	11
Einingar	122	1053		

Tabell 2 syner arealreservane fordelt etter bygdelag, på arealformål og moglege tal einingar som kan byggjast.

Geiranger

	Daa	Daa pr eining	Tal einingar
Bustad	25	1 daa/ bu	25
Fritid	106	1,5 da/fri	71

Sunnylven

	Daa	Daa pr eining	Tal einingar
Bustad	20	1 daa/ bu	19
Fritid	248	1,5 da/fri	165
Næring	55		

Stranda

	Daa	Daa pr eining	Tal einingar
Bustad	40	1 daa/ bu	39
Fritid	469	1 daa/fri	469
Næring	317		

Liabygda

	Daa	Daa pr eining	Tal einingar
Bustad	39	1 daa/ bu	39
Fritid	522	1,2 daa/fri	348
Næring	36		
Forretning	11		

Kommunen har ein relativt høg arealreserve i høve hytte/fritidsbustader. Det er likevel lagt inn nye areal til formålet samt at det er lagt inn føringar for fortetting og høgare utnyttingsgrad i nokre område.

Når det gjeld næringsareal blir dagens arealreserve vurdert som tilstrekkeleg for å møte framtidig vekst i høve sekundærnæringane. Samstundes er det trong for å sikre areal til nye næringer, særleg i bygdesentera. Det er følgd opp i planen.

Det kjem og fram ønskje om å opne for etablering av tilleggsnæringar i landbruket/på det einskilde bruk, eit ønskje som blir følgd opp gjennom arealdelen.

Delar av bustadarealet er ikkje plassert slik at det vil møte målsettinga om å fortette og auke utbygginga nær bygdesentera. Det er ikkje gjort endringar i dette. Nye bustadareal er lagt inn i alle bygdelaga.

Bilete 3 Hellesylt

4. Gjennomgåande tema i kommuneplanen

4.1 Folkehelse

Kommunen sitt ansvar er heimla i Lov om folkehelse arbeid §§ 4 – 7. Folkehelse arbeid blir her definert som:

«Samfunnet sin innsats for å påverke faktorar som direkte eller indirekte fremmar helse og trivsel i befolkninga, førebyggjer psykisk og somatisk sjukdom, skade eller lidning, eller som beskyttar mot helsetruslar, samt arbeider for ei jamnare fordeling av faktorar som direkte eller indirekte påverkar helsa»

Grunnlaget for god helse blir skapt i kvardagen vår, og det fysiske miljøet vi lever i legg rammene for kvardagen. Problemstillingar for helse, trivsel og livskvalitet i arealplanlegginga er mellom anna knytt til:

- Møteplassar og tilrettelegging for deltaking i sosiale og kulturelle aktivitetar
- Universell utforming av uteområde med tilgang til turstiar, friområde, areal for lek og aktivitet, rekreasjon og «stille område»
- God tilrettelegging for gåande og syklende, trygg skuleveg og trygge ferdselsårer til og frå heim og samlingsplassar
- Kulturminne og kulturmiljø som identitetsskapande element

Folkehelse er eit gjennomgåande tema i kommuneplanen. I arealdelen er det lagt inn nokre viktige råser og snarvegar, sikra grønne korridorar frå bustadområde og hyttefelt til friområde og løyper i fjellet, lagt inn kulturminne og kulturmiljø som blir sikra mot inngrep.

I føresegnene er det lagt inn krav om at leikeplassar, sosiale møteplassar, gang- og sykkelvegar skal avklarast gjennom regulering. Dette gjeld også i hyttefelt.

Denne kommentaren i svaret frå ein av hytteeigarane er eit godt døme på kva omsyn som blir viktige å ta:

«Bevar dei opne områda på Ringstadsætra. Stølen og dei opne områda ned til og med myrane nedanfor, er i dag eit verdifullt friluftsområde. Eg meiner det er viktig å beskytte dette og liknande område frå vidare utbygging for å oppretthalde Strandafjellet's kvalitet.» (Kommentar frå hytteeigar).

4.2 Universell utforming og tilgjengelege bueiningar

Kravet om universell utforming er heimla i plan- og bygningslova og skal gjelde alle planområde i kommunen og handlar om å skape likeverdige moglegheiter for alle. I arealplanlegginga handlar det om korleis dei fysiske omgivnadene må utforma slik at den einskilde innbyggjar kan bruke sine ressursar og delta aktivt i samfunnslivet.

I pbl. [§ 11-9](#) - 5 blir det slått fast at kommunen kan gi grunnleggande føresegner om funksjonskrav inkludert universell utforming og tilgjenge til bygningar og areal. Krav om

universell utforming kan leggast til grunn for alle arealformål som er lista opp i pbl. [§ 11-7](#), sjå kapittel 2.1.3. Ved aktiv bruk av pbl. kan kommunen gjennom arealdelen sikre at reguleringsplanar må skape samanheng mellom stader og funksjonar som folk er avhengige av til dagleg (bustad, fritidsbustad, skule, helse- og sosialtenester, barnehagar, transport- og vegnett).

Krav om tilgjengelege bueiningar er heimla i byggteknisk forskrift til pbl., [TEK 17](#), § 12-2. Ei *tilgjengeleg bueining er ei eining der:*

- Alle hovudfunksjonar finst på inngangsplanet,
- Inngangsplanet er tilgjengeleg for personar med nedsett førlegheit.

Korleis ein skal sikre universell utforming av uteområde skal avklarast gjennom regulering.

Bilete 4 Utsikt frå Ljø

5. utfordringar

Hovudutfordringa i all overordna planlegging er å finne balansepunktet mellom ulike interesser og mellom ulike interessegrupper. For kommunen handlar det om å styre arealdisponeringa i ønskt retning basert på målsettingane i samfunnsdelen og nasjonale og regionale rammer og retningslinjer.

Interessekonfliktar og -motsetnader skal takast stilling til og blir avklart frå kommunen si side, gjennom dei prioriteringane som kommunestyret gjer. Kommunen sine egne strategiar, saman med nasjonale og regionale føringar og retningslinjer, er grunnlaget for dei avvegingane som blir gjort i arealdelen. Kommunane har fått eit særleg ansvar for å nytte planarbeidet til å ivareta omsynet til:

- Barn og unge sine interesser og sitt oppvekstmiljø
- Landbruk og vern av matjord og jordressursar
- Klima og miljø
- Kulturminne og -miljø som er identitetsberarar i lokalsamfunnet

Skal arealdelen støtte måla i samfunnsdelen inneber det at kommunestyret må seie nei til noko for å sikre omsynet til grupper og interesseområde som berre kommunen kan ta ansvaret for. Men - også for å leggje grunnlaget for å realisere samfunnsdelen sine målsettingar og strategiar for langsiktig utvikling av lokalsamfunnet og det einskilde bygdela.

Dette perspektivet er lagt til grunn for dei vurderingane og prioriteringar som er gjort i arealdelen, der følgjande strategiområde og strategiar er prioriterte:

Bygdeutvikling/busetnad

- Leggje inn område for fortetting og høg utnyttingsgrad både for bustad og hytte/fritidsbustad
- Setje av sentrumsnære areal til bustadbygging
- Leggje inn areal for kombinasjonsformål i Liabygda
- Sikre areal for sosiale møte- og leikeplassar
- Krav i føresegnene til utforming av møte- og leikeplassar

Teknisk infrastruktur

- Leggje inn område for parkering for turisme og friluftsliv med krav om universell utforming
- Leggje inn område for tunellar og nye vegløyser
- Leggje inn sykkel-/gangveggar, råser og snarveggar
- Ta inn krav om teknisk infrastruktur t.d. som fiber/breiband i føresegnene

Landbruk, Natur og Friluftsliv

- Leggje inn kjerneområda for landbruk og sikre grunnlag for etablering av tilleggsnæringer
- I LNF-formålet blir det ikkje opna for å byggje bustadar som ikkje er knytt til landbruket
- Sikre korridorar frå bygdesentera til dei nære friområda

- Sikre at samanhengande grønstruktur blir bevart og styrka ved utarbeiding av reguleringsplanar.
- Sikre tilgang til utmark, større friområde, kulturlandskap og strandsone. Dette gjeld også hyttefelt

Samfunnstryggleik

- Markere område som kan vere utsett for ras, skred og/eller flaum
- Leggje inn nye vegføringar for tryggare veg
- Klima
 - [Klimaprofil for Møre og Romsdal](#) gjev ei kortfatta samandrag av klimaet, venta klimaendringar og klimautfordringar i Møre og Romsdal. Klimaprofilen skal vere kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i overordna planlegging. Oppsummering av klimaprofilen er:

Det vert sannsynleg auke:

- Vesentleg auke i episodar med kraftig nedbør i intensitet og førekomst, som vil føre til meir overvatn.
- Det er venta fleire og større regnflaumar
- Auka fare for jord-, flaum og sørpeskred som følgje av auka nedbørsmengd
- Auke stormflonivå som følgje av havnivåstigning

Mogleg sannsynleg auke:

- Høgare temperatur og auka fordamping kan auke fare for tørke om sommaren
- Kortare sesong for islegging og tidlegare isgang. Isgang lenger oppe i vassdraga
- Snøgrensa blir høgare og regn vil oftare falle på snødekt underlag. Dette kan redusere fare for tørrsnøskred, men auke fare for våtskred

Sannsynleg uendra eller mindre:

- Snøsmelteflaumane vil kome stadig tidlegare på året og blir mindre mot slutten av hundreåret

Usikker

- Truleg lite endring i sterk vind
- Hyppigare episodar med kraftig nedbør vil kunne auke frekvensen av steinsprang og steinskred, men hovudsakleg av mindre steinspranghandlingar
- Ikkje vesentleg auke i fare for fjellskred
- Auka erosjon som følgje av hyppigare og større flaumar kan utløyse fleire kvikkleireskred

Næring

- Sikre næringsareal i bygdesentera
- Leggje inn sjøareal for oppdrettsanlegg

Kulturminne

- Markere setergrender som skal bevarast
- Markere kløvstiar og gamle ferdsleveggar

- Markere verna og freda kulturminne

Turisme

- Liabygda, areal til kombinasjonsformål fritidsbustad, fritid/turisme, uteopphaldsareal og hotell (Ringset, Liabakken, Liagarden, Ystehaugen)
- Sunnylvn, areal til kombinasjonsformål fritidsbustad, fritid/turisme, uteopphaldsareal på Ljøen
- Sikre offentleg areal til parkering, der det kan førast opp toalett og renovasjonsutstyr

Vassforvaltning

Vassforvaltninga i Møre og Romsdal tek utgangspunkt i vassforskrifta og [regional plan for vassforvaltning i vassregion Møre og Romsdal 2016 – 2021](#). Miljømål for vassførekomstane er fastsette i vassforvaltningsplanen, og økologisk og kjemisk tilstand skal betrast i vassførekomstar i heile regionen. Planen er retningsgjevande for kommunen sitt arbeid med å forvalte vassressursane og skal leggjast til grunn i kommunal og statleg planlegging og verksemd. Stranda kommune høyrer til i nordre Sunnmøre vassområde.

Som sektormynde innanfor planlegging, avløp, landbruk med meir har kommunen ei nøkkelrolle i arbeidet med vassforskrifta. Det er viktig at det blir teke omsyn til vassmiljø i kommunale planar, og at det ikkje vert lagt planar som kjem i konflikt med miljømål fastsett i regional vassforvaltningsplan.

Geirangerfjorden med tilhøyrande vassdrag som renn ut i fjorden har fått strengare miljømål enn kravet etter vassforskrifta. Strengare miljømål er fastsette med bakgrunn i statusen som verdsarvfjord.

Hovudutfordringa i vassforvaltningsarbeidet i Vassregion Møre og Romsdal er kunnskapsgrunnlaget og manglande ressursar.

Bilete 5 Utsikt mot Hevsdalen

6. Krav til utforming av bygdesentera og bu-områder

6.1 Område for fortetting og høg utnyttingsgrad

«Kommunen ønskjer å satse på utbygging og busetnad i dei sentrale delane av bygdelaga heller enn spreidd busetnad i nye område som ikkje samsvarar med rikspolitiske føringar for areal og transportplanlegging» (frå kommuneplanens samfunnsdel s 23).

Område med krav om fortetting/høg utnyttingsgrad kjem fram i arealdelen. For å sikre gjennomføring går kravet også fram av føresegnene til planen.

Geiranger tettstad er ivareteken gjennom områdeplanen som er til behandling
Hellesylt kjem ein attende til ved omregulering av områdeplanen

For Liabygda og Stranda gjeld følgande:

LIABYGDA:

- Høg utnyttingsgrad skal nyttast som prinsipp for eigedom gnr./bnr. 8/103 – Langemyrvegen 10 som er på 4.600 m².
- Høg utnyttingsgrad inneber at det skal byggjast rekkehus/hus med fleire leilegheiter med felles parkering/garasjeanlegg og felles leikeareal/sosiale møteplassar for bebuarane

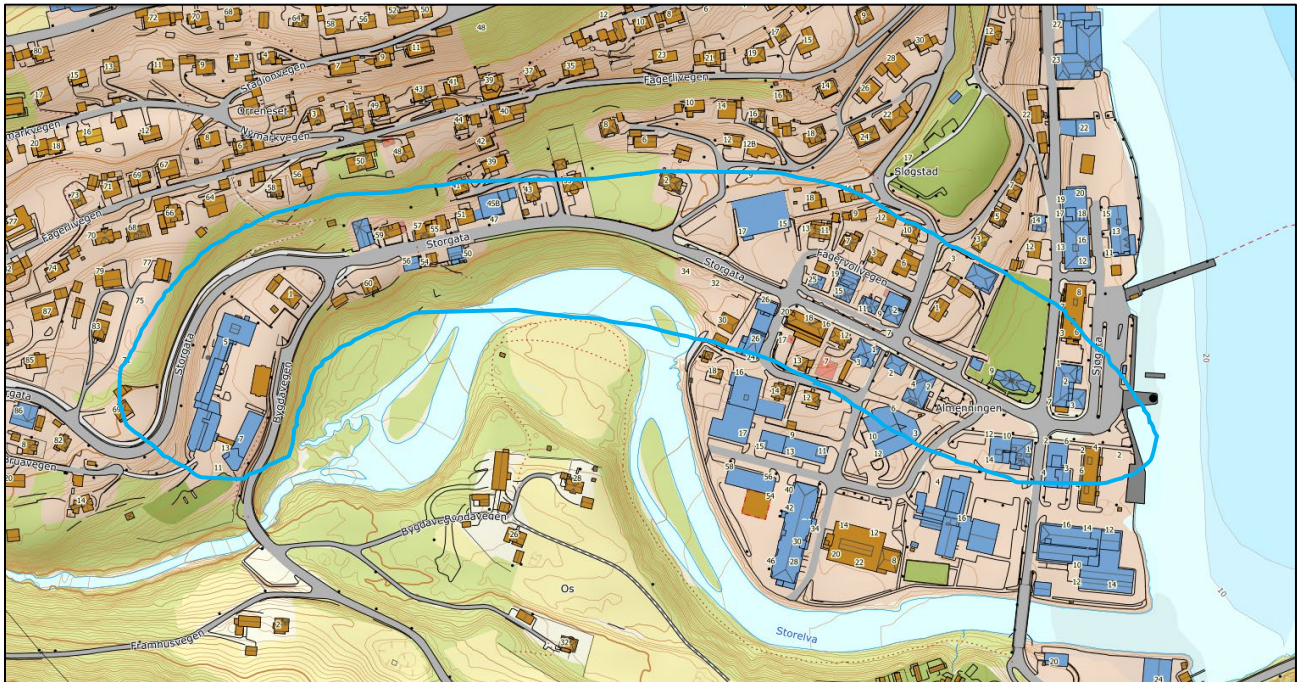
Figur. 1 Lokalisering av eigedom gnr./bnr. 8/103, markert med blå ring.

STRANDA, kommunesenteret:

Kommunesenteret skal binde saman kommunen og leggje til rette for offentleg eller privat tenesteyting til sitt omland.

Kommunesentera blir sårbare viss omlandet «snur ryggen til» – anten omland er bygdene eller hytteområda. Det er derfor viktig at kommunesenteret blir oppfatta som attraktivt både for buande og for besøkande. Ein strategi for fortetting må dekke ulike interesser og ulike interessegrupper sine behov. Den må sikre at sentrum blir oppfatta som opent og tilgjengeleg. Næringar og aktivitetar som trekker til seg folk (buande og besøkande) må få rom og «boltreplass» i kommunesenteret.

- Fortettingsområdet blir definert frå Ringstad skule til sjøen.
- Bustadbygging blir konsentrert på begge sider av gateløpet ned til Rema1000.
- Dagens skuleområde blir sett av til sentrumsformål og kan innehalde bustadar, forretningar og andre servicenæringar som er foreinlege med bustadformål. Innafor område skal det også setjast av areal til og leggjast til rette for opparbeiding av grøne soner (leikeplassar, «hengeplassar», møteplassar).
- Området frå Ringstad skule til Rema1000 blir reservert til bustadar
- Frå Rema1000 langs Storgata (begge sider), Kyrkjegata fram til nr 19, del av Bankgata, Sjøgata, Strandvegen får krav om forretning/næring/handel på grunnplan og bustadar i etasjane over.
- Elles blir det opna for bustadar på grunnplan, når ikkje reguleringsplanen er til hinder for det
- Eksisterande råser og brauter skal ivaretakast. Buområda utafor fortettingsområdet skal knytast til sentrum gjennom gang-/sykkelvegar og etablering av nye råser/snarvegar. Grøne korridorar frå sentrum og ut til friområda skal sikrast gjennom regulering. Dette gjeld også råser til sjø/fjæra.

Figur. 2 Avgrensing av for tettingsområdet i Stranda sentrum.

Hevsdalen – hyttefelt og fritidsbustader

Det blir lagt føringar for høg utnyttingsgrad for arealet i Hevsdalen. Dette inneber at det ved regulering skal avklarast fordeling mellom fritidsbustader i rekke og frittstående hytter. Parkering, garasjeanlegg og felles leikeareal og areal som ivaretek behov for sosiale møteplassar for hyttebebuarane skal innarbeidast ved regulering.

6.2 Leikeplassar og sosial møteplassar

Det er ei generell utfordring å sikre at leikeplassar overlever generasjonsskifte i bustadområde. Ideelt sett bør derfor leikeplassen også ha funksjon som ein sosial møteplass i eit buområde.

Krav til utforming og storleik på leikeplassane går fram av føresegnene. Leikeplassnorma til fylkesmannen i Møre og Romsdal blir lagt til grunn.

Område som kan utviklast til sosiale møteplassar i det offentlege rommet for eldre barn/unge og vaksne skal sikrast i samband med regulering. Dette er areal til ikkje-organiserte aktivitetar, og skal vere «hengeplassen» i bygda og tettstaden. «Hengeplassane» variere med årstidene, døme badeplassen om sommaren akebakken om vinteren. Skal ein sikre mangfaldet må fleire område peikast ut.

I Liabygda fungerer mellom anna skuleområdet som slik samlingsstad i dag. Sidan skulen er lagt ned må ein sikre tilgang til aktuelt område i arealdelen, ved å behalde formål for offentleg/privat tenesteyting. Eit aktivitetsområde mellom kyrkja og fylkesvegen (gapahuken) er også ein viktig samlingsstad, som vert sikra gjennom arealdelen. Det gjeld også tilkomsten til gapahuken, frå parkeringa ved kyrkja.

For kommunesenteret er det fleire område som fungerer som samlingsstad for barn/unge, mellom anna:

- Badeområde i Helsemvika
- Ferjekaia og gågata i sentrum
- Fløten park

Helsemvika og Fløten parken må sikrast gjennom arealdelen. Når det gjeld møteromma i sentrum er det vanskeleg å sikre desse gjennom arealdelen. Her må ein i staden jobbe aktivt gjennom sentrumsforeininga, i samarbeid med næringslivet, for å skape eit aktivt og attraktivt sentrum.

For Hellesylt må tema på dagsorden ved omregulering av områdeplanen.

6.3 Handel

I dei tre bygdesentera Liabygda, Hellesylt og Geiranger er det opna for å etablerer inn til 3000 m² til detaljhandel.

Plasskrevjande varer:

Varehandel med plasskrevjande varer skal i hovudsak skje ved eksisterande næringsareal, Svemorka, Korsbakken og Stranda sentrum. Plasskrevjande vareslag er bil, båtar, andre motorkøyrer, trelast og større byggjeverer, møblar, teppe, kvite- og brunevarer, utsal frå hagesenter og planteskule.

Bilete 6 Naust Liasjøen

7. Arealformål

I planomtalen for arealdelen blir det fokusert på endringar i høve tidlegare kommunedelplanar. I all hovudsak blir arealbruken frå tidlegare kommunedelplanar vidareført, med mindre justeringar av formålsgrenser for å tilpasse eigedomsgrenser/andre tilhøve som krev endringar. Nye formål og endra formål får feltnamn og skarpere farge, vidareføring av arealbruk har ikkje feltnamn.

7.1 Plankrav

Etter pbl. § [1-6](#) er det generelt krav om regulering før iverksetting av tiltak, jamfør pbl. kapittel [20](#) om søknadsplikt og løyve. I føresegnene § 2.4 er det unntak for krav om regulering for mindre tiltak for teknisk infrastruktur. Dette blir definert som gravearbeid og mindre bygningsmessige tiltak som pumpestasjonar og liknande med stor samfunnsnytte. Det same gjeld for tilbygg til eksisterande bustad og bygging av garasje på bygd tomt innanfor rammene som nemnd i pbl. § [20-5](#). Unntaket gjeld ikkje bygging av veg.

Før tiltak unnateke plankrav kan setjast i verk, skal grunneigarar og naboar vere godt orienterte om tiltaket (nabovarsling pluss), og tiltaket skal vere avklart med kulturavdelinga i fylkeskommunen.

7.2 Busetnad og anlegg

Under dette kapitlet blir arealformål etter pbl. [11-7](#) nr. 1 omtala.

7.2.1 Bustad (B)

Det er lagt inn nytt utbyggingsareal i alle bygdelaga. Arealdelen legg føringar for at det kan byggjast med høgare utnytting i sentrum av dei ulike bygdelaga. Sentralt liggande leilegheiter nære nødvendige tenester vil vere gunstige for alle.

Liabygda

Det er lagt inn bustadareal i kombinasjonsareal BKB_7, storleiken på bustadarealet må avklarast i samband med regulering. Det er sett av areal til seks nye bustadar inkludert leikeareal for BKB_7. Saman med arealreservar som regulert og sett til bustad, vil behovet vere stetta i planperioden.

Geiranger:

Det er lagt inn nye areal ved Møll (B_8 – B10) og Flydal (B_7). Til saman utgjer dette om lag 80 daa. Saman med arealreservar som regulert og sett av til bustad, vil behovet vere stetta i planperioden.

Sunnylven:

Det er lagt inn nye areal ved Ringdalsåsen knytt til eksisterande bustadområde (B_6) 10 daa og kombinasjonsområde BKB_9-2 (80 daa), kombinasjon bustad og fritidsbusetnad. Med halve BKB_9-2 til bustad 40 daa, utgjør dette om lag 50 daa. Saman med arealreservar som er regulert, vil behovet vere stetta i planperioden. Arealfordeling mellom bustad og fritidsbustad må avklarast i samband med regulering.

Stranda:

Det er lagt inn nye areal Øygarden (B_2), Ringstadmarka (B_3), Kjølås (B_11) og Helsem (B_12). I tillegg er det lagt inn to mindre område med kombinasjon bustad og lett næring i Ringstadmarka (BKB_10) og bustad, offentleg eller privat tenesteyting på Ringstad (BKB_11). I tillegg er det endra formål frå tenesteyting til sentrumsformål ved Ringstad barneskule, kvar det er opna for bustad. Til saman utgjør dette om lag 470 daa. Saman med arealreservar som er regulert og sett av til bustad, vil behovet vere stetta i planperioden.

Arealbehov

Med det utbyggingsarealet som er lagt ut til bustadformål i kommunen saman med det som alt er regulert men ikkje bygd ut, er bustadbehovet for planperioden truleg stetta. I hovudsak blir alt nytt areal til bustadar lagt i tilknytning til tidlegare avsett areal til bustadområde/utbygd område, for å byggje opp om eksisterande kollektivtrasear, teknisk og sosial infrastruktur.

Bustadtypar

Jamfør kommunestatistikk er det ei stor overvekt av einebustadar i kommunen. For å få betre fordeling mellom leilegheiter og einebustadar, og god utnytting av arealressursar, bør det leggjast til rette for høgare utnytting av nye bustadareal, utan at det går ut over gode bumiljø. Innafor område som vert definert til fortetting og høg utnyttingsgrad blir det lagt til rette for høgare utnyttingsgrad også i eksisterande bustadområde.

Attraktive bumiljø

Utvikling av gode sosiale miljø, leikeplassar, snarvegar, grønne korridorar, tilkomst til friområde og møteplassar er viktige for å ta vare på gode kvardagsrelasjonar.

7.2.2 Fritidsbusetnad (BFR)

Fritidsbusetnad vil i all hovudsak gjelde hytter. Arealformåla fritidsbusetnad i arealdelen legg ikkje føringar for utnytting, det må avklarast i samband med regulering. I samband med regulering av hytteområde må det sikrast areal til samanhengande grønstrukturar (naturområde, turdrag, friområde, parkar, aktivitetsområde). Tilgang til utmark, større friområde, kulturlandskap og strandsone må sikrast.

Liabygda:

Det blir lagt inn nytt areal, i kombinasjon med formål fritid/turisme, for fleksibilitet mellom sal av tomter og næringsverksemd med utleige. Ved Ringset (BKB_1) og Liagard (BKB_6) er lagt inn nytt kombinasjonsareal. Liabakkane (BKB_2) var tidlegare sett av til reint fritidsbusetnad, endra no til kombinasjon fritidsbusetnad og fritid/turisme. Arealbruken må avklarast i samband med regulering. Dersom ein reknar med at halvdelen av BKB områda kan nyttast til fritidsbustad, er det lagt ut om lag 100 daa.

Geiranger:

Det blir det ikkje lagt inn meir areal enn det som er lagt inn i områdeplanen Geiranger sentrum. Det er store arealreservar oppe i bygda frå tidlegare.

Sunnylven:

Lagt inn nytt utbyggingsareal, formalisering av alt bygde hytter ovanfor Ringdalsåsen i kombinasjonsformål med bustad/fritidsbustad (BKB_9-2)(80 daa), om lag 40 daa nytt areal til fritidsbusetnad. Ved Ljøen er det lagt inn fritidsbusetnad og fritid/turisme innanfor kombinasjonsformål (BKB_9). Dersom halvdelen kan nyttast til fritidsbusetnad, om lag 5 daa, ligg det inne nytt areal på om lag 50 daa. Arealfordeling mellom bustad og fritidsbustad må avklarast i samband med regulering.

Stranda:

Store arealreservar i Hevsdalen, både regulert og ikkje regulert. Det blir lagt inn nytt areal inntil eksisterande areal (BFR_5 – BFR_11). I tillegg blir det lagt inn tre nye område med fritids- og turistformål (BFT_2 – BFT_4). BFT_4 er under regulering til hotell. Areal for Lien hyttefelt som er under regulering blir lagt inn, BFR_4.

Det blir lagt inn eit nytt område for fritidsbusetnad ved Svefonna (BFR_3), utviding av eksisterande hytte/stølsområde.

Til saman blir det lagt inn om lag 720 daa med areal til fritidsbustad (BFR_#).

7.2.3 Sentrumsformål (BS)

Sentrumsformål er ope formål som gjeld dei formål som er vanlege i by- og tettstadssentrum. Formålet femnar om forretning, tenesteyting, kontor, hotell/overnatting, bevertning og bustadar, også nødvendige grøne uteareal til bustadane, jamfør [retteleiar til kart- og planforskrifta](#). Sentrumsformål omfattar ikkje næringsbygg som industri og lager.

Det blir lagt inn sentrumsformål vest for områdeplan Stranda sentrum langs Storgata til og med Ringstad skule, tilrettelegging for vidare utvikling av kommunesentrumet i retning av viktige framtidige offentleg funksjonar. Det er lagt inn om lag 40 daa.

Innanfor områdeplan Geiranger sentrum er det lagt inn sentrumsformål.

7.2.4 Forretning

Forretningsformål i Liabygda blir vidareført i kombinasjonsformål BKB_3, frå KDP Liabygda (erverv). I tillegg blir det for nytt areal BKB_5 opna for forretningsareal. For dei andre bygdelaga blir gjeldande reguleringsplanar vidareført. I Geiranger sentrum går planarbeidet vidare, noko som vil avklare blant anna formålet forretning. For alle bygdelaga utanfor Stranda sentrum er det avgrensing på maksimalt inntil 3 000 m² BRA for forretning.

7.2.5 Offentleg eller privat tenesteyting (BOP)

Liabygda

For eksisterande barnehage blir formålet endra frå forretning/kontor til offentleg eller privat tenesteyting (BOP_0-2), 3,5 daa. Bedehuset blir lagt inn med formål offentleg eller privat tenesteyting (BOP_0-1), 0,2 daa.

Geiranger

Innanfor reguleringsplan Berget blir det sett av areal til ny brannstasjon utvida for å kunne gje rom for fleire blålysfunksjonar (BOP_1), 4,1 daa.

Sunnylven

Innanfor reguleringsplan Ringdalsåsen blir areal for eksisterande barnehage justert (BOP_2), og det blir lagt inn nytt areal for brannstasjon (BOP_3), 1,7 daa, som er bygd ut.

Stranda

På Ringstadmarka blir det lagt inn areal til ny barnehage og ny barneskule, eventuelt ny brannstasjon (BOP_4), 65 daa. Overfor ungdomsskulen blir utvidingsareal til ambulansestasjonen lagt inn (BOP_5), 2,5 daa. På Ringstad (BOP_6) blir det lagt inn nytt areal inn til sjukeheimen og omsorgssenteret for vidare utvikling av desse, 52 daa.

7.2.6 Fritids- og turisme

Liabygda:

For å ha fleksibilitet i arealformåla er areal som er ønska nytta til sal av tomter til fritidsbusetnad og utleigehytter (fritidsformål- og turisme) nytta i kombinasjonsformål med andre formål. Fritidsformål- og turisme er lagt inn på Ringset (BKB_1), Liabakkane (BKB_2), Liagarden (BKB_6) og Ystehaugen (BKB_7). Liabakkane er ikkje nytt utbyggingsformål, men ei utviding av fritidsbusetnad med fritid- og turisme. Dersom halvdel av kombinasjonsformålet kan nyttast til dette formålet, utgjør det om lag 100 daa. Ved Ovråneset er det lagt inn areal nytt/endra areal på om lag 150 daa (BFT_6). Arealet er knytt til ny cruisehamn. I samband med regulering skal grense mellom BFT_6 og cruisehamn (SHA_2) avklarast. Det er i føresegnene lagt restriksjonar på utbygging av austre del av formålet inntil ny trase for høgspenline er ført fram til hamneområdet frå BAB_2-3 nord for BFT_6.

Geiranger:

Det blir ikkje lagt inn meir areal enn det som er lagt inn i områdeplan Geiranger sentrum.

Stranda:

I Hevsdalen blir det lagt inn tre nye område, eit større område under Meraftashornet (BFT_2), 95 daa og i Hevsdalen ved Stien (BFT_3) med 28 daa. På Roalden er det starta opp regulering (BFT_4), 29 daa.

Sunnylven:

Det er lagt inn areal på Ljøen (BFT_1) på til saman 463 daa, inkludert eit areal på Ljøætra. Dette området er det starta opp regulering på. I tillegg er det på Ljøen lagt inn kombinasjonsformål fritid/turisme og fritidsbustader i kombinasjonsformål (BKB_9), der halve arealet er på 5 daa.

7.2.7 Råstoffutvinning

Geiranger:

Det er lagt inn kombinasjonsformål for masseuttak og massedeponi ved Hestøyna, BKB_8-2, om lag 4 daa.

Sunnylven:

Det er lagt inn kombinasjonsformål for masseuttak og massedeponi på Tryggestad, BKB_9-1, om lag 21 daa.

Stranda:

Det er nyleg regulert utviding av masseuttak ved Uksag som vil støtte behovet framover. Det blir sett av areal til masseuttak nord for Vasshaugen øvst i Hevsdalen (BRU_1), om lag 5 daa, inntil eit område som har vore nytta til masseuttak i Sykkylven.

Det er lagt inn areal til massedeponi ved Stavseng (BAP_0), 2,2 daa, ved Korsmyra (BAP_3-1), 5,1 daa og Herdalen (BAP_8), 6,5 daa.

7.2.8 Næring

I hovudsak blir arealbruken til næring frå kommunedelplanane vidareført. Det er store arealreservar som er regulert til næring. Planen legg opp til mindre justeringar.

Liabygda

Eksisterande areal for erverv (BKB_3) blir utvida mot aust (BKB_5), der eit av formåla er næring. Storleiken av næringsarealet må avklarast i reguleringsplan.

Geiranger

Det lagt inn nytt næringsareal på Øyane (BN_4), 1,3 daa, for vidare utvikling av næringane i Geiranger.

Sunnylven

Ikkje lagt inn nytt areal.

Stranda

Lagt inn nytt areal på Ødegård (BN_1), 24,5 daa, og på Helsem (BN_2), 5,5 daa, begge er formalisering av dagens bruk av område. Ved Svemorka er det lagt inn nytt næringsareal (BN_3), 98 daa, i samsvar med pågåande områderegulering Svemorka vest.

7.2.9 Idrettsanlegg

Liabygda:

Skiløypa på Stavseng er lagt inn i samsvar med dagens trase (BIA_1), 9,1 daa. Formålet for idrettsstadion ved Ystehaugen blir vidareført. Det er lagt inn gang- og sykkelveg som bru over fv. 650 for å knyte saman parkeringsplassar som blir nytta av idrettsanlegget.

Geiranger:

Ikkje lagt inn nytt areal.

Sunnylven:

Skiløypa/skytebane ved Hyttehola blir lagt inn i samsvar med dagens trase/anlegg (BIA_2), 77 daa. Idrettsanlegg på Hellesylt er lagt inn, formalisering av dagens bruk (BIA_5), 18,1 daa.

Stranda:

Nye nedfarter og turløyper blir lagt inn med formål idrettsanlegg (BIA_3 – BIA_6), om lag 3 400 daa. Det blir lagt føringar for nye heisanlegg innanfor BIA_3 og BIA_6, plassering må avklarast i samband med regulering. Formålet for idrettsstadion ved Skaffarhaugen blir vidareført.

7.2.10 Andre typar bygg og anlegg

Liabygda:

Justering av næringsformål på Stavseng for å leggje til rette for massedeponi (BAB_0), 2,2 daa. Det er lagt inn areal til ny transformatorstasjon for utbygging av nytt hamneområdet ved Ovråneset (BAB_2-3), med om lag 1 daa. Lagt inn areal til nye kraftverk; Liabakkane (BAB_1), 2 daa og Sætreelva (BAB_2 - 1-2), 4 daa.

Geiranger:

Det blir lagt inn areal ved Møllsætra til Eco village (BAB_3), 5,8 daa. Lagt inn areal til nye kraftverk; Geiranger (BAB_4, 3 daa) og Flydal (BAB_5, 19 daa)

Sunnylven:

Trafostasjon ved Tryggestad er lagt inn (BAB_6-1), 3 daa. Eksisterande vassanlegg blir markert med utbyggingsformål (BAB_6-2), 1 daa. Ved gamlevegen på Ljøen blir det sett av nytt areal til helikopterlandingsplass for hovudsakleg å betene Åknes / Tafjord Beredskap IKS (BAB_7), 2,6 daa.

Stranda:

Nord for Ljøttunnelen er det sett av areal til massedeponi ved eit område som har vore nytta til steinlager (BAB_8), 6,4 daa. Eksisterande kraftverk på Engeset blir lagt inn (BAB_10), 1,2 daa og vassforsyningsanlegg i Nordlia (BAB_11), 2,7 daa. I Uksavika er naustområde utvida med eit mindre areal (BAB_12), 0,5 daa. Føresegnene legg føringar for korleis naust kan byggast. I Fausadalen er eksisterande kraftverk lagt inn (BAB_13), 1 daa. Røyrgate i dagen er sett av med omsynssone infrastruktur.

7.2.11 Uteopphaldsareal

For nye større bustadområde er det lagt inn uteopphaldsareal (leikeareal), som premiss for framtidig regulering. I samband med detaljregulering skal type (område- eller nærleikeplass) storleik og lokalisering avklarast, jamfør føresegn til arealdelen. Ved regulering av hytteområde skal det også setjast av areal til leik.

Regulert bustadtomt gnr./bnr. blir lagt ut som uteopphaldsareal, til liks med bustadtomter i Ringdalsåsen.

7.2.12 Grav og urnelund

Liabygda:

Ikkje trong for meir areal til grav og urnelund.

Geiranger:

Det er sett av utvidingsareal nord for kyrkja (BGU_2), 1,1 daa, for å stette behovet for meir areal.

Sunnylven:

Det er trong for meir areal til grav- og urnelund, det blir lagt inn utvidingsareal mot aust (BGU_3-2), 1 daa.

Stranda:

Det er trong for meir areal til grav- og urnelund, det blir lagt til nytt areal aust for gravlunden ved Ødegård (BGU_1), 15 daa.

7.2.13 Kombinert byggje- og anleggsformål

I samband med regulering av BKB områda må fordeling av arealbruken avklarast, til dømes som eintydig arealbruk, maksimal bruksareal for dei ulike formåla areal, kva etasjar i bygg som kan nyttast eller tids eller tidsavgrensa skilje mellom ulike formål.

Liabygda

BKB_0 (Stavseng): Kombinasjonsformål lager, kontor og næring (erverv).

Vidareføring av arealbruken erverv frå kommunedelplan (KDP) Liabygda, med unntak av forretning i dette området.

BKB_1 (Ringset): Kombinasjonsformål fritidsbustad, uteopphaldsareal og fritid/turisme. Leggje til rette for sal av tomter, utleigehytter og andre typar overnattingsanlegg som skal drivast i kommersiell samanheng og leikeplassar/park/grøntareal.

BKB_2 (Liabakken): Kombinasjonsformål fritidsbustad, uteopphaldsareal og fritid/turisme.

Leggje til rette for sal av tomter, utleigehytter og andre typar overnattingsanlegg som skal drivast i kommersiell samanheng og sikre leikeplassar/park/grøntareal.

BKB_3 (Liagarden): Kombinasjonsformål forretning, lager, kontor og næring (ervert). Vidareføring av arealbruken ervert frå kommunedelplan (KDP) Liabygda. Det kan ikkje førast opp meir enn inntil 3 000 m² BRA med forretningsareal for detaljhandel for heile Liabygda.

BKB 5 (Liagarden): Kombinasjonsformål forretning, lager, kontor og næring. Det kan ikkje førast opp meir enn inntil 3 000 m² BRA med forretningsareal for detaljhandel for heile Liabygda.

BKB_6 (Liagarden): Kombinasjonsformål fritidsbustad, uteopphaldsareal og fritid/turisme.

BKB_7 (Ystehaugen): Kombinasjonsformål bustad, fritid/turisme, uteopphaldsareal, hotell.

Geiranger

BKB_8-1 (Hole): Kombinasjonsformål fritidsbustad, uteopphaldsareal og fritid/turisme. Formalisering av dagens bruk av dette området.

BKB_8-2 (Hestøyna): Kombinasjonsformål masseuttak og massedeponi. Formalisering av dagens bruk av dette området.

Sunnylven:

BKB_9-1 (Tryggestad): Kombinasjonsformål masseuttak og massedeponi. Formalisering av dagens bruk av dette området.

BKB_9-2 (Ringdalsåsen): Kombinasjonsformål bustad, uteopphaldsareal og fritidsbustad.

BKB_9-3 (Ljøen): Kombinasjonsformål fritidsbustad, uteopphaldsareal og fritid/turisme. Leggje til rette for sal av tomter, utleigehytter og andre typar overnattingsanlegg som skal drivast i kommersiell samanheng samt leikeplassar/park/grøntareal.

Stranda:

BKB_10 (Ringstamarka): Kombinasjon bustad og lett næring.

Sidan næringsområdet ligg inne i eit bustadfelt, er det ikkje høve med næring som forureinar med støy, lukt eller visuell støy av uteareal.

BKB_11 (Ringstad): Kombinasjon bustad, offentleg eller privat tenesteyting.

Tabell 3. Oversikt nytt/endra areal for dei ulike bygdelaga.

Formål / grendelag	Liabygda	Geiranger	Sunnylven	Stranda
Bustadformål - B	6*	75	10	537
Fritidsbustad - BFR	-	-	-	744
Sentrumsformål - BS	-	-	-	37
Forretning - ligg under BKB_5	-	-	-	
Offentleg / privat tenesteyting - BOP	4	4	1	119
Fritids-/ turistformål - BFT	156	-	463	151
Råstoffutvinning - BRU	-	-	-	5
Næring - BN	-	1	-	31
Idrett - BIA	-	-	78	3400
Andre bygningar og anlegg - BAB	10	34	7	8
Grav og urnelund - BGU	-	1	1	15
Kombinasjonsformål - BKB	285	8	148	52

* Det er sett krav om 6 bustadar i kombinasjonsformål BKB_7

7.3 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

I kommunen er det fleire stadar utfordringar med bratte vegar, auka trafikk og utrygg ferdsel for mjuke trafikantar. Planen legg blant anna opp til vegforbetringar i Geiranger, Sunnylven og Stranda med nye tunnelar.

7.3.1 Nye vegar

Lineføring for nye vegar skal avklarast ved regulering, linjeføring i arealdelen er grovmaska.

Nye tunnellop

Geiranger:

V_1 Korsmyr – Strynevegen: Vegføring frå Korsmyr via Opplendskedalen til Strynefjellsvegen, alternativ B1. Heilårsveg til Strynefjellsvegen forbi Geiranger sentrum.

V_2 Ekresvingen – Lausneset: Vegføring frå Ekresvingen, 2. sving Ørnevegen, til Lausneset, for å få trygg veg mot ras.

Sunnylven:

V_3 Salthusberget – Øgarden: Vegføring frå vandreheimen til bru ved Øgarden, for tryggare veg.

V_4 Kjelstadlia – fylkesgrense : Ny vegføring til Hornindal.

Stranda:

V_5 Ringstadmarka – Berge: Kommunal veg som skal betene nytt bustadfelt og trygg skuleveg.

V_6 Svemorka – kommunegrense: Ny veg frå Svemorka i tunnel til Sykkylven, skal erstatte vegen over Strandafjellet. Vegføringa med næringsareal er under regulering, områdeplan Svemorka vest.

V_7 Veg til Roalden: Opparbeidd veg frå fv. 60 til Roalden. Det er i føresegnene sett avgrensingar for bruken av vegen; skal berre nyttast i samband med drift og vedlikehald av Paviljongen og skiheiser.

Nye kommuneveggar

Det blir lagt inn fire kommunale hovudveggar i plankartet, V_4b, V_8, V_9 og V_14.

V_4b ny vegføring til Langøyli frå fv. 60 for å få tryggare avkøyrse.

V_8 er ny tilkomstveg til bustadområde Kjølås frå fv. 5924 som erstatning for dagens tilkomst. Det er sett rekkjefølgjekrav om at V_8 skal vere opparbeidd før det kan gjevast bruksløyve/ferdigattest for nye bustadar innanfor B_11.

V_9 er ny samleveg med tunnel gjennom Oshammaren, trafikktrygging og tilrettelegging for trafikkauke.

V_14 er justering av vegen ned til Ovråneset for å få slakare stigning og leggje vegen utanfor småbruk.

V_15 er lagt inn som tilkomstveg til Lien hyttefelt.

Skogsbilvegar

Stranda kommune har utarbeidd hovudplan for skogsbilvegar. Det er ikkje SOSI-koding for skogsbilveg, dei blir lagt inn i plankartet som tilkomstveg, med føresegn at det gjeld skogsveg og linjeføringa er retningsgivande. Det blir ikkje sett krav om regulering dersom vegane berre skal nyttast til skogsbruksformål. Rettleiar for skogsdrift og veger i bratt terreng skal leggjast til grunn ved utbygging.

V_10 Storgjerde – Langlo

V_11 Drege Gjerding

V_12 Kjølås – Helsem

V_13 Skarbø – Opsvik

7.3.2 Gang- og sykkelveg

Det er lagt inn strekningar med gang- og sykkelveg/fortau i kommunen:

- Langs ny veg V_8 – ny tilkomst til Kjølås bustadfelt
- Langs kryss V_8 og fv. 5924 og nordover langs Bygdavegen til turveg ned til Strandvegen
- Langs fv. 63- frå Flydalsjuvet og sørover til ny parkering

Det er starta opp arbeid med plan for trafikktrygging, det vil bli lagt til rette for meir fortau, gang- og sykkelvegar i den.

7.3.3 Parkering (SPA_#)

Det blir lagt inn fleire nye areal til parkering knytt til turisme og friluftsliv. Areal til parkering synt i plankartet skal vere til offentleg parkering, og innanfor formålet kan det leggjast til rette for bosshandtering og toalett.

Geiranger:

SPA_1 – nytt areal til parkering aust for Ørnesvingen for å lette trafikkavviklinga langs vegen. Det blir lagt inn veg gjennom parkeringsplassen.

SPA_2 – nytt areal til parkering ved Hole for å redusere trafikk til Vesterås.

SPA_3 – nytt areal sør for Flydalsjuvet for lette trafikkavviklinga ved dagens parkering ved Flydalsjuvet. Det er lagt inn gangveg langs fylkesvegen for å trygge ferdsel langfylkesvegn.

Sunnylven:

SPA_4 – nytt areal mellom Gråbeinhaugen – Kjelstadlia, endring av formål massedeponi. Det er sett rekkjefølgjekrav om at opparbeiding ikkje kan skje før etter at ny veg er ferdig bygd.

SPA_5 – nytt areal ved idrettsanlegget ved Hytthola.

SPA_6 – nytt areal knytt til forsamlingslokalet på Tronstad

SPA_7-1 – nytt areal ved fv. 655 aust for Fivelstadhaugen.

Stranda:

SPA_7-2 – formalisering av opparbeidd parkering i Hevsdalen, ved Postvegen.

SPA_8 – nytt areal ved Lievegen ved Liene.

I føresegnene er det sett krav om biloppstillingsplass for ulike utbyggingsformål, jamfør føresegnene tabell 1 og 2 på sidene 6 og 7, med arealkrav på minst 18 m² for kvar biloppstillingsplass på bakkenivå. Det er utarbeidd føresegn/retningslinje for sykkelparkering, jamfør tabell 1 og 2 i føresegnene.

7.3.4 Hamn(SHA_#)

Det er lagt inn ny arealbruk i sjø for hamn. Dette gjeld ferjekai ved Gravaneset, Liabygda, (SHA_1), 2,3 daa, formalisering av dagens bruk. Dei andre ferjekaiene ligg innanfor områdeplanar som skal gjelde før arealdelen (Stranda og Hellesylt) og pågåande områdeplan Geiranger sentrum. Det blir lagt til rette for ny cruisehamn ved Ovråneset, (SHA_2), 36 daa. Strategien er at cruiseskipa ikkje skal gå lenger inn i fjorden enn Ovråneset. Vidare transport skal skje med mindre båtar, gjerne elektrifiserte, innover fjordane og/eller via buss. I samband med regulering skal grense mellom BFT_6 og cruisehamn (SHA_2) avklarast og utstrekning ut i fjorden. Det vil vere krav om konsekvensvurdering blant anna på grunn av storleiken av skip som skal nytte hamna. Det må leggast opp til utbygging av landstrøm for å redusere forureining. Potensiell konflikt med fiskeplass (NFF_8) og akvakultur (NFFFA_5)
Det er lagt inn ankringsplassar i Geiranger (SHA_3 og 4), høvesvis 137 daa 420 daa. Avgrensingane er lasta ned frå Kystverket si kartløyving.

7.3.5 Heis(STT_#)

I Geiranger blir det lagt til rette for turisme med heis frå sentrum til Tuftene, (Vesterås) fjellhülle nordaust for Geiranger (STT_1) og pendel-/gondolbane frå sentrum til Laushornet (STT_2).

På Hellesylt blir det lagt til rette for turisme med pendel-/gondolbane frå sentrum til toppen av Nakken (STT_3), og tursti ned til regulert veg ved Toskedalen.

7.4 Grønstruktur

Formål grønstruktur blir brukt som samleformål der ein ikkje ser behov for å konkretisere bruken. Sjå for dei ulike underformåla kva som er hensikta med dei. Det er glidande overgang mellom LNF med omsynssone friluftsliv, uteopphaldsareal og grønstruktur.

7.4.1 Turveggar

Det er lagt inn turveggar for eksisterande hovudturveggar, det er spesielt lagt vekt på å sikre tilkomst til større samanhengande turområde. Det er hovudsakleg eksisterande turveggar som er lagt inn, berre ein ny er lagt inn på Hellesylt; Hellesylt stadion – Åseneset (Kurla). Viktige turveggar som er lagt inn;

Liabygda:

- Mehaugen – Ystegrova (eksisterande)(TUR_15)

Geiranger:

- Kløvsti Hestebrehola – Djupvasshytta (eksisterande)(TUR_5)
- Kløvsti Øyane – Kaldhusvatnet (kommunegrense) Nasjonal tursti (eksisterande) (TUR_1)
- Homlung – Skageflå (eksisterande)(TUR_2)

Sunnylven:

- Hellesylt stadion – Åseneset (ny)(TUR_7a)
- Nakken – Toskedalen (ny)(TUR_7b)
- Åseneset – Åsen (ny)(TUR_7c)
- Vollset – kommunegrense (Stryn)(eksisterande)(TUR_6)
- Ljøen – Herdal (eksisterande)(TUR_8a)
- Ringdalsstølen – Instesætra (eksisterande)(TUR_8b)
- Spønhaugen (eksisterande)(TUR_8c)

Stranda:

- Drege – Framhus (eksisterande)(TUR_9)
- Hjellane – Lunde (eksisterande)(TUR_12)
- Oshammaren (ny)(TUR_11)
- Langlo – sentrum (delvis ny)(TUR_10)
- Sentrum – Ringstad skule (delvis ny) TUR_16)skule (delvis ny) TUR_16)

Det er i føresegnene opna for at det kan skiltast langs turveggar. Skilting skal skje i samråd med grunneigarane og godkjennast av kommunen. Rettleiaren [Tilrettelegging av turveier, løyper og stier](#) skal leggjast til grunn for planlegging, skilting, drift og vedlikehald av turveggar.

7.4.2 Friområde

Statleg sikra friluftsområde blir lagt inn som friområde. Dette gjeld Øykjeberget, Helsemvika og Skaffarhaugen i Stranda, Salthusberget i Sunnylven/Hellesylt og Flydalsjuvet i Geiranger, med omsynssone friluftsliv over.

7.5 Landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF)

Formålet femnar om blant anna landbruksareal i drift, utmark, verneområde og friluftsområde. I LNF-områda blir det normalt berre tillate med tiltak, bygg, anlegg og innretningar retta mot landbruksnæringa og friluftsliv. Det er ikkje løyve til bustadar, fritids- eller næringsbygg som ikkje er knytt til landbruket.

Formål LNF er eit av dei viktigaste formåla som det blir lagt omsynssone over, sidan dette er det største formålet og dekkjer fleire bruksområde. For dei områda innan LNF der natur- og friluftsområde skal ha hovudomsyn, er det lagt på omsynssone friluftsområde og vern etter sektorlov. Sjå under kapittelet om omsynssoner for meir om temaet.

7.5.1 Landbruk, LNF

Stranda kommune har eit dyrka areal på vel 16 400 daa, mest til for og beite, og om lag 91 000 daa produktivt skogareal med furu, gran og lauvtre. Det blir produsert nesten 5 millionar liter mjølk og nesten 1,2 millionar liter geitemjølk og 485 000 kg kjøt. Stranda kommune har ein av landet største konsentrasjon av produsentar innan kjøt og industriell matproduksjon.

Aktivt landbruk er viktig for å oppretthalde dyrkajord, kulturlandskapet, biologisk mangfald, identitet og rekreasjon. Det er utarbeidd plan for kjerneområde landbruk med kartfesting av landbruksareala. Kart over kjerneområde landbruk har vore brukt som grunnlag i samband med rullering av arealdelen. Det har vore ei målsetning å ta vare på samanhengande landbruksareal for å gje næringa best mogleg rammevilkår for vidare drift. Kjerneområde landbruk er areal med god jord, god arrondering, beite og dyrkbart areal. For omsynssone landbruk skal landbruksinteressene og –verdiane vektleggjast høgare i høve arealbruk. Det vil ikkje vere fritt fram for omdisponering av LNF-areal som ligg utanfor omsynssone landbruk. Alt landbruksareal skal handsamast etter både jordlova og plan- og bygningslova.

Rettleiar [T-1443 om plan- og bygningslova og landbruk Pluss frå 2005](#) klargjer kva tiltak som inngår i landbruksomgrepet. I LNF-formålet blir det ikkje opna for å byggje bustadar som ikkje er knytt til landbruket.

7.5.2 LSN (Spreidd næringsbygg innafor LNF)

Det er sett av areal til spreidd næringsbygging på Vesterås i Geiranger for å utvikle næringa på gardsbruket. Det er i føresegnene sett ramme for utbygging og krav om avklaring i høve automatisk freda kulturminne.

7.6 Bruk og vern av sjø og vassdrag

Sjøområda er med i rulleringa av kommuneplanen sin arealdel.

Alle tiltak/bygge-/anleggsarbeid i sjø krev behandling etter havne og farevannsloven, i tillegg til pbl., uavhengig planstatus. Både Kystverket og kommune er forvaltningsmynde og har ansvar i samband med sjø og sjønære tiltak.

Det er under vurdering å leggje ny cruisehamn ved Oshammaren. Formål hamn blir ikkje lagt inn i arealdelen, det blir vurdert regulering av cruisehamn når endeleg lokalisering er avklart.

7.6.1 Juridisk bindande arealbruk

I all hovudsak blir sjøareala lagt ut som bruk og vern av sjø, slått saman som allmenn fleirbruks område; NFF-område, NFFF-område eller NFFFA-område. For nokre areal det lagt opp til meir eksklusiv bruk; farlei, hamn og akvakultur. Sjå under for forklaring og 7.3.4 over.

7.6.2 Fleirbruk (NFFF (A))

NFF-område

NFF-område står for natur, fiske og ferdsel. I sjøområda til Stranda kommune er det er registrert viktige område knytt til oppvekst og fiske, jamfør kartløyning hjå Fiskeridirektoratet, kystnære fiskeridata. Areal relatert til fiske blir sikra etter pbl. slik:

- Viktige gyte og oppvekstområde er lagt inn med omsynssone naturmiljø med føresegn
- Viktige fiskeområde er lagt inn som NFF-område

NFFF-område

NFFF-område står for natur, fiske, ferdsel og friluftsliv. Dette er generelle formål som ikkje legg beslag på område for eksklusiv bruk etter pbl. NFFF-områda utgjør den største delen av sjøområda i kommunen.

NFFFA-område

NFFFA-område står for natur, fiske, ferdsel, friluftsliv og akvakultur. Innanfor desse områda er det opna for eksklusiv bruk til akvakultur etter pbl. Før areal innanfor NFFFA-områda kan nyttast til akvakultur skal bruken avklarast etter sektorlover, der det blant anna skal takast omsyn til fiskerinæringa og kysttrafikken. Det er lagt inn 6 NFFFA-område. NFFFA_1 - 6 er område som er lasta ned frå Fiskeridirektoratet sine kart. NFFFA er lagt inn som ny lokalitet, området har vore tidlegare nytta som lokalitet, men er sletta, saman med NFFFA_2.

7.6.3 Farlei

Seglingsleier (transportårar) for sjøtransport og inn- og utseglingsleier for hamner. Lovtekst om farleier er å finne i [havne- og farevannsloven](#). Kartfesting av farlei i plankartet er lasta ned frå Kystverket si kartløyning. Det blir lagt inn føresegn om at det ikkje skal vere menneskeskapte hindringar i vassøyla ned til -25 m innanfor formålet.

7.6.4 Småbåthamn

Det blir ikkje lagt inn nye småbåthamner.

For å redusere negativ miljømessige påverknad frå småbåthamnene skal det ved nyetablering og/eller utviding av hamner setjast følgjande vilkår, lagt inn som føresegn:

- Båthamner med servicebrygge/slip og sjønære oppslagsområde skal vere utstyrt med olje avskiljar for å redusere utslepp til sjø.
- Tilrettelegging for kjeldesortering av avfall, og miljøfarleg avfall (batteri, olje, lakk, maling og andre kjemiske produkt) skal takast hand om på forsvarleg måte.
- Bryggjeanlegg og bølgebrytarar må utformast og bli plassert slik at ein opprettheld tilstrekkeleg vassgjennomstrøyming for å oppretthalde god vasskvalitet.

Desse vilkåra må også vurderast opp mot eksisterande større anlegg.

7.6.5 Vatn

Det er fleire vatn av ulik storleik i kommunen, dei største er lagt inn med formål bruk og vern av sjø.

7.6.6 Verna vassdrag

[RPR for vernede vassdrag](#) gjeld for vassdrag delar av vassdrag i Stranda kommune, avgrensa til vassdragsbeltet;

- hovudelver, sideelver, større bekkar, innsjø, tjern og eit område på inntil 100 meters breidde lands sidene av desse og
- andre delar av nedbørsfeltet som det er fagleg dokumentert har betyding for vassdraget sin verdi.

Del av Strynevasdraget, Nordalsvasdraget og Stordalselva blir sett til klasse 3, lite råka areal, der all omdisponering bør unngåast, og oppretthalde naturleg vassføring.

Norangselva, Horninsdalsvasdraget og Bygdaelva blir sett til klasse 2, med generell byggjegrense på 50 m for større vassdrag og 20 m til mindre elvar/bekkar med årsikker nedbør. Det v ert vurdert at det kan vere behov for utbygging knytt til landbruket langs vassdrag/elvar/bekkar.

Geirangerelva/Vesteråselva blir sett til klasse 2, for Geiranger elva/Vesteråselva opp til kote 100 m skal vassdraga handterast etter klasse 1, med byggjegrense på 50 m for nye tiltak. Det er per i dag bygd innanfor 100-metersbeltet til Geirangerelva under kote 100 m, det blir difor opna for mindre restriktiv byggjegrense for dette området.

Byggjegrensene blir lagt inn i føresegnene.

7.7 Byggjegrænse

For alle utbyggingsformål innanfor 100- metersbeltet i strandsona er det lagt inn byggjegrænse for å sikre at det kan byggjast ut i samsvar med arealbruken, jamfør generelt byggjeforbod i pbl. § 1-8. Under kap. 3.4 i føresegnene (formål LNF) er det retningsline som opnar for bygging i 100-metersbeltet innanfor formålet LNF (landbruk, natur og friluft).

I føresegnene er det lagt inn generelt byggjeforbod langs elver med årsikker nedbør på minst 20 m frå elvekant eller minst like stor som høgde på terrasseskråning, jamfør rettleiing til TEK17 for vassdrag med nedbørsfelt mindre enn 20 km². For vassdrag med større nedbørsfelt enn 20 km² er det sett ei byggjegrænse på 75 m. NVE rettleiar 2/2011 ligg til grunn. For vassdrag med nedbørsfelt over 20 km² vert 75 m byggjegrænse vurdert som tilstrekkeleg etter storleiken av nedbørsfelt til vassdraga. For verna vassdrag har nokre vassdrag/delar av vassdrag større sikringszone, inntil 100 m, jf. kap. 3.5.6 i føresegnene.

8. Bestemmelsesgrense

Det er gjennomført statleg skredfarekartlegging for Stranda kommune. Fleire område rundt i kommunen er kartlagt, med detaljering som ikkje høver i kommuneplanen sin arealdel. Kartlagde område blir lagt inn med bestemmelsesgrense BO_1 til 13. Det blir i føresegnene sett krav om at det i samband med tiltak etter pbl. § 1-6 innanfor desse sonene skal Statleg skredfarekartlegging for Stranda leggjast til grunn, med føresegner for dei ulike tryggingssoneklassene for skred etter TEK17.

9. Omsynssoner

Plankartet skal skilje mellom arealbruksformål og omsynssoner. Arealbruksformål seier kva arealet skal brukast til, til dømes utbyggingsområde eller vern. Omsynssone seier kva omsyn som må takast når arealet skal brukast i samsvar med vedteken juridisk bindande plan.

Til omsynssonene er det i nødvendig utstrekning gjeve føresegn og retningslinje som gjeld eller skal gjelde i medhald av pbl. eller sektorlover for å ta i vare omsynet som sona syner til.

Omsynssonene som skal gjelde ligg i plankartet. For å lette lesbarheita er det utarbeidd temakart for dei viktigaste omsynssonene, der dei ulike sonene har fått fargemarkering, jamfør kap.11 under.

For same område vil det vere fleire viktige omsyn å ta. I plankartet er det berre den viktigaste omsynssona som er teke med, eventuelle andre omsyn som skal takast, blir lista opp i føresegn/retningslinje for merka omsynssone.

9.1 Sikrings-, støy- og faresone

9.1.1 Sikringssone (H_110)

Nedslagsfelt drikkevatt (H_110)

Nedbørsområda for drikkevasskjeldene blir lagt inn med omsynssone nedslagsfelt drikkevatt, med restriksjonar på arealbruken.

9.1.2 Støysone (H_210 og 220)

Vegstøy

[Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging \(T-1442/2012\)](#)

Statens vegvesen utførte i 2015 støykartlegging langs riks- og fylkesvegar i heile kommunen. Sone for vegstøy er lagt inn omsynssoner i plankartet, gul og raud støysone med føresegnar til, høvesvis omsynssone H_220 og H_210. Det kan ikkje byggjast bygg med støyfølsam bruk innanfor raud støysone, innanfor gul støysone kan byggjast for støyfølsam bruk med avbøtande tiltak, for å kome under grenseverdier.

9.2 Faresone

9.2.1 Ras og skred (H_310)

I faresone ras og skred er mogleg rasutsett areal merka. Faresone skred syner alle fareklassene, fleire område er klarert via skredvurdering i reguleringsplan. For utbyggingsområde innanfor faresone ras og skred vil det vere krav om skredvurdering for tiltak som gjeld varig opphald/regulering.

Aktsemdskart for Snøskred og steinsprang dekkjer ikkje alt areal i kommunen. Det blir sett krav i føresegnene om at aktsemdskart for snøskred blir nytta for dei områda som ikkje er dekt av aktsemdskart for Snøskred og steinsprang.

9.2.2 Høgspennings anlegg (H_370)

I faresone høgspenningsanlegg er dei største overføringslinjene merka. Det skal ikkje byggjast for varig opphald innafor faresona.

9.3 Sone med særleg omsyn

9.3.1 Omsyn landbruk (H_510)

Kjerneområde landbruk er lagt inn som omsynssone landbruk. Temakart Landbruk syner kjerneområde landbruk og kulturlandskap knytt til landbruket.

Omsynssone som hovudsakleg gjeld kulturlandskapet er H_510_20 (Ringdalsstølen), H_510_21 (Ljøen), H_510_22 (Lundaneset), H_510_23 (Matvika), H_510_25 (Syltavika), H_510_26 (Blomberg), H_510_27 (Horvadraget), H_510_28 (Knivsflå), H_510_29 (Skageflå), H_510_34 (Gomsdalen), H_510_35 (Ørneklørne), H_510_36 (Stokke – Øvstegarden) og eH_510_37-38 (Yste Åkerneset)

9.3.2 Omsyn friluftsliv (H_530)

For statleg sikra friluftsområde er det lagt på omsynssone friluftsliv (H_530_1 - 5) (Øykjeberget, Helsemvika, Skaffarhaugen, Salthusberget og Flydalsjuvet) og badeplassar som ikkje ligg i er regulert areal/under regulering H_530_6 - 8 (Ovråneset, Helsemvika og Salthusberget).

9.3.3 Omsyn bevaring kulturmiljø (H_560)

Omsynssone rundt automatisk freda kulturminne (H_730) for å sikre omgjevnaden til desse, og sone kring kulturmiljø som det er ønskeleg å sikre etter plan- og bygningslova, men som ikkje er freda, jamfør [Regional delplan for kulturminne](#) og [Stranda kommune sin kulturminneplan](#).

Der det ligg fleire automatisk freda kulturminne blir det langt ei sone med kulturmiljø rundt alle.

9.3.4 Bevaring naturmiljø (H_560) marint kulturmiljø

Marine naturtypar er lasta ned frå Yggdrasil og syner gyteområde. Dette gjeld inste del av Geirangerfjorden, om lag frå Knivsflå og innover, eit område utanfor Ljø, og eit område like ved Yste Åkerneset.

9.3.5 Bevaring naturmiljø (H_560) verna vassdrag

Det blir lagt inn retningsliner for byggjegrensar for dei ulike verna vassdrag i Stranda kommune.

9.4 Bandleggingszone

Areal som er bandlagt etter sektorlover; naturvernlova og kulturminnelova.

9.4.1 Bandlegging etter lov om naturvern (H_720)

Oversikt over dei ulike verneområda med verneform:

H_720_1	Presten naturreservat
H_720_2	Korsbrekke naturreservat
H_720_3	Geiranger – Herdalen landskapsvernområde

Til dei ulike verneområda er det forskrift som ligg i lovdata.

Utvalde naturtypar (naturmangfaldlova H_720)

[Utvalde naturtyper slåttemark](#) er markert med omsynssone bevaring naturmiljø. Desse områda er omfatta av forskrift om [utvalgte naturtyper etter naturmangfaldloven](#).

Områda må forvaltast og skjøttast slik at karakter og omfang av naturtypen blir oppretthalden eller forbetra, jamfør metodar i [DN –rapport 6-2009 Handlingsplan for slåttemark](#). Kommunen skal ha melding om tiltak som ikkje er omtalt i rapport linka til.

9.4.2 Bandlegging etter lov om kulturminne (H_730)

Omsynssona gjeld kulturminne som er freda etter kulturminnelova, faste kulturminne frå før 1537 og vedtaksfreda kulturminne. Oversikt over ulike [vernestatus](#), og [kartløysing hjå RA](#). Det er utarbeidd temakart kulturminne som gjev oversikt av lokalitet, vernestatus og kva type kulturminne det er.

9.4.3 Område bandlagt etter andre lover (energilova H_740)

Overføringsliner frå kraftverka i Tafjord går gjennom Stranda kommune i Liabygda. Denne overføringslina er bandlagt etter energilova og lagt inn med omsynssone bandlagt etter andre lover – H_740_1

9.5 Vidareføring av reguleringsplan

Gjeldande reguleringsplan skal framleis gjelde (H_910_#)

Gjeldande reguleringsplanar som skal gjelde framføre arealdelen:

Planident	Plannamn	Vedteken
2002003	Dalsnibba	28.05.2003
2008001	Fossevandring Geiranger	28.05.2008
2008002	Otto	12.11.2008
2009001	Berget, Geiranger	18.11.2009
2009002	FV 60 Sve – Rødset	17.12.2009
2010003	Møll	24.03.2010

2010005	H65 og H71	24.06.2010
2010006	H73	24.06.2010
2010010	Korsbakken	16.02.2011
2010011	Hevsdalen sentrum	10.05.2010
2011001	Stranda sentrum ny	09.11.2011
2011002	Hellesylt sentrum ny	02.09.2015
2011003	Kopane	16.02.2011
2011004	H34 og H43	30.03.2011
2011005	Camping Hevsdalen	14.03.2012
2011007	H59	09.11.2011
2011008	Overvoll	11.05.2011
2011009	UH5	17.04.2013
2011010	Røyr – Heldal	05.10.2011
2011012	Ringstadsæterkrysset	12.09.2012
2011015	Blaadalen H37	02.09.2015
2013002	Andersgrenda	17.04.2013
2013004	UH6 ny	20.09.2013
2013006	Norsk Fjordsenter	14.06.2015
2014002	Svemorka Stabburet	29.01.2014
2014003	Reg. endring del av Svemorka	13.05.2014
2015001	Nytt kryss Fursetreset	16.12.2015
2015002	Kopane 2	25.06.2015
2016001	UH5 nord	26.01.2016
2016002a	Korsmyra – Indreeide	25.05.2016
2016003	UH7	22.06.2016
2016004	UH8	16.11.2016
2011017	Opshaugvik	14.12.2017
2012001	Liabygda gjestehus	23.01.2013
2017002	Langeland – Tryggestad	01.03.2017
2017003	Opshaug	14.02.2018
2017004	Ottogrenda hytteområde	21.06.2017
2018001	Grilstad	21.06.2018
2018003	Skytebane Stavseng	14.02.2018
2018004	Svemorka nord	19.03.2018
2018009	H22 (Fursetreset)	14.12.2018
2018010	121-52, Geiranger	31.10.2018
2019012	Zip-line i Geiranger	21.03.2019
2019013	Dønheimgrenda	26.06.2019

10. Plandokument

10.1 Arealdelen

Kommuneplanen sin arealdel set fast framtidig arealbruk i heile kommunen etter pbl. og er ved kommunestyret sitt vedtak bindande for nye tiltak eller utvidingar av tiltak som er nemnt i [pbl. § 1-6](#). Tiltak etter pbl. § 1-6 er oppføring, riving, endring (også fasadeendring), endra bruk og andre tiltak knytt til bygg, konstruksjonar og anlegg, i tillegg terrenginngrep og oppretting og endring av eigedom, jamfør [pbl. § 20-1](#) første ledd bokstav a til m. Som tiltak blir også rekna annan verksemd og endring av arealbruk som vil vere i strid med arealformål, planføresegner og omsynssoner.

Alle arealformål til utbygging synt i arealdelen skal i utgangspunktet detaljregulerast før tiltak kan setjast i gang. Det er unntak for blant anna våningshus i LNFA-sone og anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi som nemnt i energilova. I tillegg kan arealplanen leggje opp til utbygging når både omfang og lokalisering av ny busetnad blir avklart i planprosessen.

Ved vedtak i kommunestyret vil juridisk bindande dokument vere plankart i format A0 og føresegner knytt til plankarta. Planomtalen er ikkje juridisk bindande dokument, men skal supplere plankart og føresegner. Plankartet vil bli nytta elektronisk når planen er vedteken, kommunen si kartløyning. Etter [veiledning til kart- og planforskriften](#) skal kommuneplan vere i målestokk 1:10 000 – 1:50 000, plankartet er grovmaska, formålsgrensene er rettleiande og kan i samband med regulering justerast.

10.2 Kommunedelplanar

Kommunedelplan som skal gjelde før arealdelen:

Namn på plan	Vedtak	Sak
Kommunedelplan FV 60 Tomasgard - Røyarhus bru	02.04.2014	KOM-032/14

Ved vedtak i kommunestyret av arealdelen blir tidlegare kommune(del)planar oppheva:

Namn på plan	Vedtak	Sak
Kommuneplanen sin arealdel 1992		
Kommunedelplan Hellesylt	10.11.93	K-98/93
Kommunedelplan Hevsdalen 2007 – 2011	04.07.07	K-045/07
Kommunedelplan Liabygda	20.12.2006	K-082/06
Kommunedelplan Røyrr – Hellesylt	23.04.2003	

Kommunedelplan Stranda	15.12.93	K-131/93
Kommunedelplan Strandadalen	30.06.93	K-69/93

10.3 Reguleringsplanar

Etter pbl. § 1-5 gjeld ny arealdel til kommuneplanen framføre eldre reguleringsplanar dersom det ikkje i føresegn er stadfesta kva eldre reguleringsplanar som skal gjelde framføre ny arealdel. Reguleringsplanar vedtekne etter arealdelen, vil gjelde framføre godkjent arealdel. I kapittel 8.5 er det lista opp kva reguleringsplanar (område- og detaljplanar) som skal gjelde framføre kommuneplanen sin arealdel. Desse blir i plankartet markert med omsynssone H_910. Under omsynssona er det lagt på dei største arealformåla, for å illustrere arealbruken i planane.

Eldre reguleringsplanar skal framleis gjelde. Men for planar som ikkje er lista opp i kapittel 8.5 vil det ved motstrid eller ved manglande opplysningar, til dømes manglande utnyttingsgrad, eller gamal nemning på utnyttingsgrad, vere føresegnene til kommuneplanen sin arealdelen som skal gjelde.

Kommuneplanen sin arealdel legg opp til annan arealbruk enn gjeldande reguleringsplan for nokre planar. Før det kan utførast tiltak på desse område, er det krav om detaljregulering for å få arealbruken i samsvar med kommuneplanen sin arealdel.

Kommuneplanen sin arealdel vil ikkje oppheve nokon reguleringsplanar.

10.4 Plankart til arealdelen

Det er utarbeidd plankart til kommuneplanen sin arealdel for heile kommunen sitt areal, både land og sjø areal. Føresegnene og retningslinene gjev utfyllande informasjon til formåla i plankartet.

Arealbruken frå tidlegare kommunedelplanar som blir vidareført, blir ikkje lagt inn med formålsnamn i kartet. Det er berre nye arealformål eller endra tidlegare arealformål som blir lagt inn med formålsnamn i karta.

10.5 Føresegner og retningslinjer

Føresegner og retningslinjer kan gjelde heile eller delar av kommunen eller for spesifikke arealformål. Føresegnene gjev rettsleg bindande vilkår for kva tiltaket må oppfylle for at det kan gjennomførast. For ulike formål i plankarta kan det knytast føresegn til ulike areal.

10.6 Konsekvensar av arealdelen

Alle nye formål i kommuneplanen sin arealdel er konsekvensutgreidd i dokument KU til kommuneplanen sin arealdel. Dette dokumentet gjev ei vurdering av einskilde område

og ei samla vurdering av verknad for miljø og samfunn. I siste del av konsekvensvurderinga er det ei samla oversikt av konsekvensar av nye utbyggingsformål i arealdelen.

ROS-analyse til kommuneplanen sin arealdel gjev ei vurdering av ikkje ønska hendingar med avbøtande tiltak.

Kommuneplanen sin arealdel skal leggest til grunn ved planlegging, forvaltning og utbygging i kommunen. Tiltak må, når ikkje anna er bestemt, ikkje være i strid med arealbruk eller føresegner fastlagt i gjeldande arealplan. Det same gjeld andre tiltak som kan være til vesentleg ulempe for gjennomføring av planen. Kommuneplanen sin arealdel gjeld framfor eldre reguleringsplanar og bebyggelsesplanar, men gjeld ikkje der det er gjort klart at eldre planar skal gjelde, jamfør kapittel 8.5 framanfor.

11. Utbyggingsavtalar

Dersom kommunen og ein privat utbygger finn det formålstenleg, kan utbyggingsavtalar inngåast i samsvar med kapittel 17 i plan- og bygningslova. Utbyggingsavtalar kan innehalde avtale om opparbeiding av teknisk infrastruktur og grønstruktur, rekkjefølgje på utbygging, kvalitet på tiltak, fordeling av kostnadar, refusjon, gjennomføring m.m.

Planføresegnene til arealdelen heimlar høve til bruk av utbyggingsavtalar.

12. Temakart

Til kommuneplanen sin arealdel er det utarbeidd temakart. Temakarta er henta frå plankartet, og er ei tydeleggjering av ulike omsynssoner i plankartet.

Det er utarbeidd temakart for:

- Kart 1: Kjerneområde landbruk
- Kart 2: Kulturminne og –miljø
- Kart 3: Verna vassdrag
- Kart 4: Skred
- Kart 5: Reguleringsplanar som skal gjelde før arealdelen
- Kart 6: Høgspenline